Ч. 130 (14.673). Львів, середа 16. червня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Четвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Військова revoльта

на совітській Україні.

Як подає льондонський „Сандей Експрес", у місті Прилуках (УССР) збунтувалося 3.000 вояків. Також у Петропавловську вибухла військово-селянська револьта проти Сталіна. У Москві положення непевне.

АРЕШТУВАЛИ ТРЬОХ ЗАСТУПНИКІВ НАРКОМІВ.

Як подає Авас, у Москві говорять, що арештовано заступника наркома внутрішніх справ Арганова, заступника наркома шляхів Прокофева і заступника наркома оборони Михайла Кагановича.

Крім того за решітку попало 20 німецьких комуністів і 80 мадярських

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ СОВІТСЬКИХ СТАРШИН І ДИПЛЬОМАТІВ.

У Москві говорять, що цими днями арештовано генералів: Левандовського і Гекера; цікаве, що на похоронах сестри Леніна Марії Улянової між генералами не було Бліхера. З дипльоматів арештовані б. амбасадор у Берліні Крестинський, б. амбасадор у Токіо Юренев, б. заступник наркома Карахан, б. посол у Мадриді Карахан; крім того б. нарком. лісового промислу Любімов, начальники московської міліції Валь, Штерн, Цукерман, Міронов і Елява. Їх усіх мабуть обтяжив своїми зізнаннями Радек.

ПОГРОЗИ ДЛЯ НАРКОМУ РІЛЬНИЦТВА.

Контрольна комісія ради нар. комісарів СССР ствердила, що комісаріят рільництва і державних господарств не є приготовані до жнив, рільничі машини не зремонтовані.

З огляду на те контрольна комісія остерігає начальника головної управи тракторно-самохідового промислу та його заступника, що як до 10 днів вони не зліквідують усіх недостач, підуть під суд. Таку саму погрозу дістав начальник головної управи продукції рільничих машин. Нар. комісаріят рільництва дістав „сувору й останню" пересторогу.

Національні війська у Більбао.

Вчора (понеділок) в 22. год. „Радіо Насіональ" оголосило комунікат такого змісту:

На біскайському фронті національні війська скоро йдуть вперед, над богатьома домами у Більбао мають уже національні прапори. Тепер ідуть завзяті бої за дільницю міста, що зветься Бегона, здається, що небавом ціле місто попаде в руки національних військ.

Чимало баскійських провідників утікло літаками.

Валенсія не годиться

на смугу безпеки ані на перемиря.

Валенсійський міністр закордонних справ Хіраль заявив у інтерв'ю представникові „Дейлі Телеграф", що валенсійський уряд має поважні застереження щодо утворення смуг безпеки в еспанських пристанях, як цього домагаються 4 контролюючі держави. Коли йде про пристані червоних Валенсія не хоче туди допускати німецьких ані італійських кораблів, щоби вони не підглядали. Так само не годиться Валенсія і на смуги безпеки по національних пристанях, мовляв: летунською бомбою вцілити не легко, тому червоні летуни мусіли би стриматися від бомбардування широкої околиці смуги безпеки, де національні війська не могли би свобідно ховатися.

Проти евакуації з Еспанії чужих добровольців Валенсія нічого не має, але уважає, що до цього зовсім не треба перемиря, тому не годиться на нього.

На думку Хіраля контролю повинна виконувати мішана фльота або контролюючі кораблі повинні приймати на чердак невтральних обсерваторів.

ДО ЕСПАНІЇ МАСОВО ПАЧКУЮТЬ ЗБРОЮ.

Як подає „Пті Парізіен", слідство в брюсельській пачкарській афері Моріса Жуо (сина голови французької „конфедерації праці"), виявило, що Жуо, не зважаючи на митну контролю, зумів перепачкувати до Еспанії 22 повзи, 50.000 російських крісів, 24.000 мавзерів, 12.000 скорострілів Максіма, 100.000 ріжних скорострілів, 20.000 ручних скорострілів та 20 мисливських літаків.

ЕВАКУАЦІЯ МАДРИДУ.

Комендант оборони Мадриду ген. Міяха наказав негайно евакуувати цивільне населення Мадриду. Найперше мають покинути місто мешканці околиць, якими володіють національні війська, опісля мадридці, відтак населення околиць столиці.

Страйк 600.000 американських гірників

МОЖЕ ВИБУХНУТИ В СУБОТУ.

Підчас нарад провідників американських робітничих спілок провідник страйкової акції сталевих робітників Ван Бітнер, права рука Джона Левіса, загрозив, що в суботу застрайкує 600.000 гірників, якщо великі фабрики сталі не визнають комітету промислової організації одиноким органом уповноважнених до переговорів зі страйкуючими робітниками металевого промислу.

Перед фабрикою у Джонстоні дійшло до сутички з поліцією. 7 осіб ранено кулями й камінням.

Туреччина ратифікувала договір у справі Александрети.

Як подає Анатолійська Агенція, народні збори після звіту міністра закордонних справ ратифікували турецько-французький договір у справі санджаку Александрети та умову про гарантію турецько-сирійського кордону.

Після експозе премієра про внутрішню та закордонну політику народні збори одноголосно ухвалили урядові вотум довіря і перервали наради до осени.

Отверто і ясно.

(З приводу тернопільської гімназії, прав прилюдности і „малих матур").

Львів, 15. червня 1937 р.

В останніх днях сталися деякі події на українському шкільному відтинку, які мають свою незвичайно далекойдучу політичну вимову. З огляду саме на цю вимову піддаємо ці події прилюдній оцінці. Маємо на думці: 1) **оголошення вписів** до рівнобіжного мужеського відділу І. кл. з українською мовою навчання при ІІІ. польській державній гімназії в Тернополі; 2) одночасне **відобрання права прилюдности** гімназії нового типу „Рідної Школи" (себто чотирьом клясам) теж у Тернополі; 3) **непризнання** Міністерством Освіти **права прилюдности** гімназіям Р. Шк. в Чорткові, Рогатині і Городенці, хоч львівська Шк. Кураторія внесок на право прилюдности для тих гімназій до Міністерства відослала; 4) **незвичайно гострий, подекуди катастрофальний** для української молоді вислід т. зв. **малої матури** в тих українських гімназіях, де ця матура відбулася.

Оголошення вписів до першої кляси, яка має бути рівнобіжним відділом І. кляси при ІІІ. польській державній гімназії в Тернополі, це епільоґ заходів українського громадянства в Тернополі й Української Парл. Репрезентації, які мали на меті добитися реактивування розвязаної в 1930 р. державної української гімназії в Тернополі. Поруч направлення помилки, зробленої підчас пацифікації 1930 р., реституція розвязаної гімназії мала заповнити просто ненормальну прогалину на відтинку державного середнього шкільництва. **Адже те, що в тернопільському воєвідстві є 13 (тринацять!) державних польських гімназій, а нема ні одної української, ледви чи можна назвати явищем нормальним.** І тому вимога привернути до життя колишню гімназію — була, здається, найскромнішою вимогою, яку можна було поставити на початку доби „нормалізації"...

Не будемо сьогодні докладно переповідати всіх перипетій цих заходів. Є поважні причини, щоб документи, які ілюструють ці заходи, колись, у своєму часі, оголосити. Сьогодні пригадаємо коротко найважніше. Минулого року Кураторія Л. Ш. О. оголосила вписи до всіх чотирьох кляс гімназії нового типу в Тернополі, які мали бути всі паралельками з українською мовою навчання при ІІІ. польській державній гімназії. Стверджуємо, маючи сьогодні аже всі дані, що всупереч первісній, прийнятій Міністерством Освіти концепції, оголошення вписів до **рівнобіжних** (не самостійних!) українських відділів у Тернополі та непокликання до життя самостійної школи було наслідком перемоги тези Кураторії Л. Ш. О. Ця теза каже, що на українській території домінуючим для українців типом **школи, особливо середньої і ідеальної**, пови-

чен бути тип школи під одним дахом, отже з українськими і польськими відділами разом та під єдиною управою. Від цієї концепції можуть — згідно з цим — творити відхилення лише існуючі вже державні українські середні школи, але ніколи нові, які мали би колинебудь повстати. Льояльно признаємо, що національна приналежність директорів таких середніх шкіл, згідно з цією концепцією, не мала бути засадничою справою. Отже директором такої мішаної школи міг би бути таксамо добре поляк, як і українець.

Залишаємо сьогодні цю концепцію без аналізи. Стверджуємо лише, що тільки вона, а не якісь інші огляди, рішила, чому питання реституції давньої гімназії в Тернополі найшло минулого року свою розвязку у розписанні вступних іспитів до всіх чотирьох відділів, які мали стати рівнобіжними українськими відділами при державній польській гімназії.

Як відомо, українське громадянство Тернополя та його околиць минулорічні вписи зігнорувало. До 4-ох кляс гімназії зголосився лиш один учень. Громадянство зрозуміло, що комбінація рівнобіжних відділів є надто далекойдучим потягненням, щоби з такої легкої та ще й власної руки це громадянство мало причинитися до її здійснювання. Нитки були надто білі, щоб їх не завважити.

Цього року історія повторюється. Розписано зголошення, але лише до одної І. кляси, як паралельки. Все то лекше знайти кількох залежних урядовців, кількох зневірених чи несвідомлених батьків, аніж, як треба було минулого року, кількадесять чи кількасот. Одночасно відібрано право прилюдности тернопільській українській гімназії нового типу Рідної Школи.

Отже коли родичі запишуть дітей до державної паралельки, то: 1) причиняться до перемоги тези Кураторії, яку провідні українські чинники поборюють; 2) ослаблять фреквенцію в приватній гімназії Р. Школи, захитаній відібранням прав, отже причиняться до її можливої самоліквідації.

Ось ця ставка.

Три гімназії Р. Школи, які тягнулися, як то кажеться, з останнього, щоб добитися признання прав від держави — цього признання прав вони не дістали, хоч Кураторія ці права Міністерству запропонувала. Треба тут підкреслити цей річево незрозумілий (однак зрозумілий лише політично) факт, що Міністерство Освіти перекреслило в цьому випадку внески Кураторії. Шкільні візитатори поляки добре бачили, що ті школи з напруженням до останніх меж виконували накази Кураторії. Коли одна школа вложила в часі одного року коло 15.000 зол. у свої уладження, друга 6.000 зол., то вона відіймала ці гроші буквально з уст своїх учителів і витискала їх — теж буквально розуміючи! — з родичів. Адже учителі тих гімназій побирають платні, які ваґаються між 40—60% теперішніх мізерних державних учительських платень! Чи здає собі Міністерство з того справу, що, не даючи школам права прилюдности, бє по найширших масах українського населення, яке чейже своїми оплатами нічого іншого не робить, лише виручує те саме Міністерство? Адже обовязком Міністерства, а не української бідноти, є вдержувати шкільництво!

Теж незвичайно болючо для українського громадянства покінчилася т. зв. „мала матура". Є це матура, яку складають діти, переважно 16-літні, після покінчення четвертої кляси нової гімназії. Приймаючи під увагу молодий вік (раніш здавали матуру у віці найменше 18. років) і незвичайно гострий реґулямін (одна недостаточна нота з польської чи української задачі рішає про недопущення до дальшої, устної матури!) — ця матура, хоч „мала", проте вона важча, ніж колишня „велика", яку так усі добре маємо в тямці. До самої „малої матури" ще повернемось. Сьогодні можемо тільки написати, що все українське громадянство мусить проти неї підняти гострий протест. Таж це недопускальне, щоб 75% дітвори падало при іспиті! Цеж відбувається серед глибоких трагедій і до глибин сягаючих психічних потрясень у нічому неповинних дітей! Хід „малих матур", який був просто трагічний (отже більш, як катастрофальний!), виказує ясно, що тут винна передовсім шкільна система (шкільна реформа, система навчання, реґулямін і т. д.), а не молодь сама чи школа. Чому робити над дітьми експерименти куди важчі і більш карколомні, ніж колись роблено їх над молодцями? Чи це має бути поступ, який намічує нова шкільна реформа?

„Мала матура" відбувалася так само фатально в польських приватних школах. Але процентово незвичайно мало тих шкіл і мало їх не має права прилюдности у порівнанні до шкіл українських. Відомо, що „мала матура" відбувається лише в гімназіях без прав прилюдности. Тому висновок з цього трагічного висліду малих матур, у зіставленні з попереднім висновком з приводу прав прилюдности для українців той сам: малі матури мають теж свою політичну вимову. Вони роблять ілюзоричними отворення ліцеїв, на які майже всі українські приватні гімназії дістали концесії. Бо важко відчиняти ліцеї, коли наслідком „малої матури" пройшло до ліцею, скажім, 7 учнів.

Не зважаючи на все вище подане, ми перестерігаємо наше громадянство перед зневірою і наріканнями. Починається уже гра в отверті карти. Кожну гру виграють передовсім нерви. І тому з тим більшим завзяттям слід нам — закусити зуби! Мусимо піддержати всі гімназії, чи мають вони права державних, чи ні. Мусимо отворити ліцеї, хочби лише з 7-и чи 10-и учнями. Обєднання на шкільному фронті, підтримка моральна і матеріяльна нашого приватного шкільництва — ось одинока відповідь, яку маємо дати. Ми вже надто дозріли, щоб ставати перед ...малою матурою шкільних експериментів!

До яких висновків може довести

„НАУКОВЕ" ОРУДУВАННЯ СТАТИСТИКОЮ?

Відповідь проф. Е. Ромерові.

(Докінчення).

Правда, цього всього за мало. Доказати, що наші кошти завідування дуже мало ріжняться від інших молочарських кооператив, або виправдувати їх конечність непоборимими перешкодами, не вичерпує ще всецілю порушеного питання. Проф. Ромер „приголомшує" нас другим арґументом: А глядіть, як то українська молочарська кооперація внаслідок своєї „політичної мобілізації разом з оподаткуванням" виплачує лихо доставцям за молоко! І тут-же до помочі приспликує собі таку статистику виплат за 1 літру молока в сотиках:

	1929	1931	1933
„Унія"	23.7	14.7	9.6
„Задмочеже"	21.1	13.1	9.4
Укр. кооп.	24.2	10.8	8.6
Нім. кооп.	24.3	14.6	9.5

Ніде правди діти, вже тут не така велика ріжниця, як у коштах адміністрації, поданих проф. Ромером (від 2 проц. в „Унії" аж до 23 проц. в українських кооперативах). Але всеж таки ріжниця є і можна виправдати поставу проф. Ромера „в обороні бідного і використовуваного" українського хлібороба. Тільки, що тут усе заходить якесь „але" в цій нещасній статистиці, яке при совіснім орудуванні треба постійно розшолопувати:

1) Проф. Ромер знову не звернув уваги на одну невеличку нестислість: що кооперативи „Унії" і німецькі кооперативи **відбирають від доставців повне молоко і платять справді за літру повного молока,** а українські кооперативи відбирають тільки товщ з молока і **платять лише за товщ з літри молока,** бо пісне молоко забирають собі доставці безплатно назад.

Коли до цін, виплачуваних українськими кооперативами, дочислимо на літрі по 3 сот. за пісне молоко, (так його в Польщі оцінюють), то побачимо, що **виплата за повне молоко в українських кооперативах є таки вища.**

2) Мало того. Коли вже хтось оперує статистичними даними, то повинен усі основно переглянути, щоб не витягати хибних висновків. Маю тут на увазі способи згрошевлення того молока в кооперативах поодиноких союзів. Загально відомою є річчю, що найвищу ціну дістають люди за молоко, коли його продають безпосередньо до консумції, дещо меншу за молоко перероблене на сири й інші продукти, як казеїна і т. п., а вже найнижчу при перерібці на масло. Для орієнтації згадаю, що за молоко в безпосередній продажі до консумції дістають кооперативи від 4—8 сотиків на літрі більше, ніж за те молоко, що його зуживаємо на виріб масла.

Тому теж не від речі буде приглянутися цифрам статистики, яке є відсоткове відношення торгів за повне молоко, за масло, за сири і за інші продукти у відношенні до загальних торгів двох обговорюваних союзів:

„Унія"	1929	1930	1931	1932	1933
молоко	10.6	11.2	9.4	12.6	11.5
масло	79.1	71.7	54.7	52.7	55.8
сири	2.7	2.0	1.0	0.8	1.1
інші продукти	7.6	15.1	34.9	33.9	31.6
Українські кооп.					
молоко	1.3	0.3	0.6	0.7	6.3
масло	64.3	97.3	96.5	96.6	90.8
сири	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
інші продукти	34.3	2.3	2.8	2.6	2.8

З цього бачимо, що в українських кооперативах перероблювалось (за винятком 1929 р., коли і так виплата українських кооператив за 1 л. молока була найвища зпоміж усіх кооператив) **коло 97 проц. молока на масло,** а в кооперативах „Унії" переважно лише коло 55 проц. Отже величезна більшість нашого молока йшла на найдешевшу перерібку — на масло.

При цій нагоді може нам хтось зробити закид, що це вже вина організації, коли ми не зуміли згрошевити більшости нашого молока у найбільш рентовній формі. Але, щоб не прийшлось цієї справи ще раз вияснювати, мусимо з місця відповісти, що для збуту консумційного молока треба мати в сусідстві великі промислові чи торговельні осередки, признену суспільність до зорганізованих закупів молока і таку „непоказну" річ, як великі парові міські молочарні. Для перерібки молока на інші продукти, крім масла, потрібні фабричні уладження з машиновим устаткуванням. Там на заході було це все готове переважно ще перед війною. А у нас? Ще мабуть не всі забули, якто навіть безпосередньо по війні продавали у нас масло завинене в платочок, або в капустяний листок; а сьогодні масло від тих самих селян відходить у стандартовому опакуванні поза межі держави. Це все сталося за розмірно недовгий час, до того при великих утрудненнях, за дрібненький гріш незаможного українського хлібороба і без якоїсь визначнішої матеріяльної помочі з державних банків. Чи в таких злиденних умовинах можна було подумати про якісь великі промислові підприємства? В останніх роках вже і в цьому напрямі виявляється у нас деякий поступ, але якуж то лють викликує у декого саме ця конструктивна робота, що підносить із занепаду господарський рівень нашого селянства і тимсамим приспорює матеріяльні надбання громадянам та державі!

3) Не можу теж тут поминути того факту, про який була згадка передше при коштах завідування, що **виплата за молоко в наших кооперативах поменшується на ті збільшені кошти, що звязані з великим числом наших сметанкарень.** Та оплата на основі наших обчислень є пересічно на 15 сот. більша при виробі 1 кг. масла, або 0.6 сот. у перечисленні на 1 літру молока. Не треба забувати, що хоча це є виплином нашого примусового положення, то всеж таки ці гроші для селян безповоротно не пропадають, але в більшості повертаються назад і формі винагороди до тих селян-членів кооперативи, які це молоко вісвіжують і довозять сметанку до центральної молочарні. Зате в познанських кооперативах селяни доводять своє молоко на власний кошт і їх дохід з молока фактично на стільки зменшується. Залишаючи на боці всі інші поправки у виплаті за молоко, поймаю тут тільки дві основні обчис-

дю між ціною 1 літри повного молока та сметанкою з 1 літри молока по 3 сот. і ріжницю в коштах сметанкових збірень по 0.6 сотиків і з цими поправками дозволяю собі зреконструвати статистичні висліди, подані проф. Ромером. Щоб не попасти в нестисліcть, з розмислом пропускаю порівнання кооперативів „Зєдночене“, бо про ті кооперативи не можу сказати, щоб вони всі виплачували теж лише за повне молоко і деякі з них не мали сметанкових збірень.

Тоді вислід виплати за 1 літру повного молока в тих самих роках, про які згадує проф. Ромер, буде такий:

	1929	1931	1933
„Унія“	23.7	14.7	9.6
Укр. кооп.	27.8	14.4	12.2
Нім. кооп.	24.3	14.6	9.5

Чи по такому зіставленні можна ще мати якісь сумніви, котрі кооперативи дають більше користи своїм членам?

Маю враження, що п. проф. Ромер, цілючи в українську кооперацію, робить медвежу прислугу своїй таки суспільности, відвертаючи її увагу від дійсного стану річей. Так як колись люди з відомого табору присипляли свою суспільність байками про большевицькі рублі та німецькі марки в українській молочарській кооперації і думали, що самими репресіями можна і треба ідейну та корисну працю зліквідувати, так теж і сьогодні не треба обманюватися, що страшаком про „політичну мобілізацію та оподаткування“ можна буде спинити органічний гін до кращої долі українського селянина.

Український нарід пізнав уже, якими шляхами треба прямувати до власного добробуту і з цієї дороги ніколи не зійде. Він теж уміє вже сьогодні оцінити важку й жертвенну працю (дуже часто серед злиденних умовин та перепон) своїх рідних синів.

Інж. А. Палій,
директор Маслосоюзу.

Французький відгук на совітські арешти.

Париж, 11. червня 1937.

Кожного дня французька телеґрафічна аґенція „Авас“ приносить нові звістки про арештування, суди і розстріли в СССР.

Як убють якогось совітського політика у Москві, тоді парйський відгук на таку подію досить малий, бо до совітських політиків французи не привязують великої ваги, але як увязнять чи розстріляють якого совітського старшину, тоді вся французька публична опінія зосереджує свою увагу.

Совітська пропаґанда у Франції представляла завжди совітську армію, як воєнний моноліт. Французький ґенеральний штаб мав знайомства і цінив деяких совітських ґенералів як дуже добрих військових стратеґів і полководців. Нині ці самі совітські ґенерали, цінені французькими військовими колами, під ключем ҐПУ, або вже мерці. В додатку урядовий совітський комунікат закидує ще вчора найвищим військовим достойникам СССР зраду супроти режіму і що гірше змову з чужинцями — ворогами. Отже чи всі воєнні тайни совітів є тепер у руках чужинців? — запитують себе французи. Уявіть собі, якщо телеґрафічні аґенції подалиб вістку, що німецький маршал Фон Бльомберґ, чи французький ґенераліссімус Ґамлен, був на послугах якоїсь чужої держави. В Німеччині чи у Франції, така неймовірна подія викликалаб паніку в цілому краю і то зовсім справедливо.

Ще недавно, бо минулого тижня, Літвінов у переїзді через Париж натискав на Дельбоса, щоб Франція у відповідь на подорож ген. Фон Бльомберґа до Риму підписала воєнний союз з СССР. Дельбос і Блюм рішуче відкинули цю пропозицію совітського комісаря закордонних справ. Нині вся французька преса (з винятком комуністичної) пише з приводу увязнення Тугачевського більш-менше ось так (наводимо із військової сторінки щоденника, що має звязки з французьким ґенеральним штабом): „Якщо майже всі совітські вожди є по черзі підозрілі, як зрадники, для уряду СССР — то булоб божевіллям вірити у тривкість і силу совітського війська.“

А направду траґі-комічно представляється тепер велитенська картина совітського ґенераль-

ЕВҐЕН ГЕЛТОЙ. 4

СПАДЩИНА.

Я несміло піднявся маючи деяке знання з історичних творів.

— Ти розумієшся на цьому? — сказав стрийко з малою іронією. — Мабуть ти знаєш усе з наукового словника... Та тут є камені, які я роздобув собі щойно по довгих бійках та сварках. Наприклад той зелений, за який дійшло до гострого непорозуміння між мною і одним факіром. Нещасний факір! Передчасно подякував світові за службу, але ми всі смертельні, прада, моя добра старенька Лавро?

Двацять діямантів усміхалось до нього, двацять казкових замків з безліччю кришталів. Нас осліплював дикий блиск, що падав із середини зелених, синіх і червоних діямантів. Так стрийко Бенні мав і червоний діямант і помаранчево-жовтий діямант, якого ніхто інший не мав.

— А за цей клейнод, — сказав, показуючи на жовтий діямант, — тільки за нього самого, коли схочу, дістану десять міліонів корон, так навіть сто міліонів корон, бо він є „унікум“. Походить він з Індії, де від непамятних часів був оком якогось бога. Під ним на статуї було написано: „Він усе бачить“. Тільки не бачив тоді, коли вибрали йому око. Не бійтеся,... я не вкрав його. Жреці вкрали його з політичних мотивів...

Тут стрийко Бенні спокійно погладив собі бороду, потім одним зручним рухом кинув його до мішочка і сховав у кишеню. Всі ми свобідніше віддихнули, коли осліпливі камінці зникли. Та досі ми не відважилися сказати ані слова.

— Тепер зрозумієте, — почав знову стрийко, — що з таким скарбом не міг я цілу ніч безпечно на оба очі заснути. В Америці находяться відважні люди, які хотілиб дешевим коштом дістати діяманти, однак платити не золотом за них, а оловом. А багато знало про мої діяманти. Тому я вернувся домів. Мені вистачає малий кутик, для діямантів знайду є вже місце... А коли раз уже перестану дихати, тоді все буде ваше, як я вже сказав. Ще нині зроблю свій заповіт і письменно заручу вам те, що я обіцяв.

— У нас тобі, Венедикте, буде мабуть добре, — сказала зворушена моя мамуся. — Ми не є люди, що воду на своє колесо тягнуть, але зі серця бажаємо тобі, щоб ти якнайдовше тут між нами пробув у святому спокою і був такий щасливий, як ми.

— Постараюся за те, моя добра старенька Лавро, але знову прошу тебе, щоб ти не називала мене Венедиктом, бо це імя остогидло мені. Річ ясна, що вам треба буде помиритися з тим, що ви дістали на шию чоловіка трохи вітром підшитого, ба навіть предивного. Можливе, що зі мною трапиться дещо для вас неясне, або й немиле. Можливо, що я не буду вміти вияснити, чому це так. Але ви не турбуйтесь цим і памятайте тільки, що до вас усміхається десять міліонів корон.

По цих словах стрийко Бенні залишив нас. Ми гляділи одне на одного трохи з усміхом, трохи зі страхом, бо хоч потішила нас думка про спадщину, то знову певне було, що за цілою цією подією скривається щось небезпечне. Петро, що був з нас найбільше тверезий, не таївся з думкою, що шановний стрийко мабуть всілякими обманами та крадежами доробився такого майна, а коли так, то спадщини ми не могли би приняти. Мамуся проти цієї думки протестувала, царівна не мала про це ніякої думки, а я... я рішив докладно за стрийком стежити.

Спершу я хотів переконатись, чи стрийко Бенні справді аж до ранку спав. Я взяв недогарки свічок і вислідив, що наша царівна сильно пересборщила, сказавши, що знайшла обі свічки цілковито вигорілі. З одної залишився тільки кусник, але з другої більш як четвертина. Отже з цього випливало, що стрийко відразу не запалив обі свічки, але другу тоді, коли перша вже догоряла. Свічка видержить три години, отже я точно вирахував, що стрийко цілу ніч ані ока не прижмурив.

Що він робив у кімнаті, про це я вже не міг довідатись, але правдоподібно займався своїми діямантами.

Тимчасом я доробився одного: я зловив стрийка на першій брехні. Це тільки скріпило мою постанову уважати та спостерігати.

(Далі буде).

ного штабу вивішена в павільоні СССР на світовій виставі у Парижі! Скільки там уже нині неживих, чи арештованих генералів сидить біля Сталіна та слухають промови Ворошилова! Доведеться мабуть заліпити чи перемалювати багато голов на тім образі, а вистава, як на злість буде відкрита аж до кінця листопада. Скільки змін ще прийде до того часу!

Юрій Студинський.

ЧОМУ МАВРИ ВОЮЮТЬ В ЕСПАНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ АРМІЇ?

Як виказують мароканські джерела, від початку еспанської війни у національних рядах полягло майже 7.000 маврів. Стаючи під стяг ген. Франка, мусулмани уважають, що вони боряться в обороні релігійних принципів проти безбожництва, розкладу родини, ненарушности прав власности і т. п.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

КАЄТЬСЯ КП(б)У.

„Ізвестія" з 30. V. 1937. подають таку резолюцію КП(б)У: „XIII. зїзд большевиків України засилає ЦК ВКПб і дорогому товаришу Сталінові палкий большевицький привіт. Ми большевики України відчуваємо і розуміємо, яка тяжка вина спадає на нас за те, що ми не виконали ваших, товаришу Сталін, вказівок у боротьбі проти ворога та його нової тактики зради. Троцькістівські бандити, фашистівські шпигуни і диверсанти, користаючи з нашого недбальства та лагідности і з політичної сліпоти керманичів окремих областей України пролізли на провідні становища до господарського і партійного апарату, а зокрема міцно усадовилися в київській партійній організації. Вони провадили цілі роки свою шкідницьку роботу в промислі, транспорті, сільському господарстві та на культурному фронті. Фашисти, право-троцькісти і націоналісти в боротьбі проти Совітів звертають особливу увагу на Україну. Ми обіцяємо ужити всі наші сили, щоб викрити та винищити троцькістів і націоналістів, агентів „Гештапо" і польського фашизму"...

(Офінор.)

КАЄТЬСЯ І КОМСОМОЛ.

Після урочистого каяття прокуратора Вишинського, Шверника та деяких інших большевицьких достойників виступив з покаянною деклярацією в совітській пресі також і голова комсомольських організацій, Косарев. Представляючи становище Комсомолу дуже темними барвами, він пише між іншим: „Приготування комсомолу до виборів є поважним іспитом для нього. 141. розділ сталінської конституції дає змогу комсомольським організаціям взяти участь у виборах. Це має тим більше значіння, що 40% цілого населення родилось по 1917. р. Але недбальство комсомольців таке велике, що демократичний централізм в багатьох випадках заступлено бюрократичним. Вони не люблять ані критики ані самокритики. Комсомольські статути дуже часто порушують кооптуючи нових членів. В багатьох організаціях виборів не було, або їх відбували формально. В Куйбишівській области вже давно забули, хто має кого вибирати та хто кому давати звіти. В багатьох організаціях бували часті випадки брутального нарушення внутрішньої партійної демократії. Багато організацій ставляться зневажливо до демократичного централізму, це перекидається також і на низові організації. Багато членів перестало займатися політичною діяльністю. Вони урядують найбільш брутальними адмінстраційними засобами, доганами та карами. Працю загальних зборів та організацій активістів на Україні, в Казакстані та в Узбекістані заступлено балачками, парадами та засіданнями, на яких керманичі підносять взаємно свої заслуги та затирають хиби своєї роботи. В такій атмосфері розвивається недбальство і підлабузництво, які улекшують роботу троцькістів, бухаринців та інших ворогів народу. У проводі комсомолу Озівсько-Чорноморського краю викрили найганебнішого ворога народу, Єрофицького, який там довший час працював і розвалював організації, хорі на політичну сліпоту. Вороги народу, які дістались до багатьох організацій, використовують комсомол для своєї роботи проти партії. В комсомольських організаціях є ще багато зрадників, які носять камінь за пазухою, готові ударити ним партію. Багато комсомольських опортуністів намагається спиняти політичну та виховну роботу робітників. В Горківській области відбулося, наприклад, в 1936. р. 242 зборів, з яких лише 5 занялось політичною пропагандою та вихованням. На Білоруси, в Таджикістані та по інших областях те саме. Маємо 2.000 постійних та 100.000 принагідних пропагандистів і 1.200 інструкторів для сільських районів. Величезні засоби призначені на пропаганду, та їх навіть не використовують. Деякі керманичі комсомолу не провадять ніякої політичної діяльности, бо вони бояться зрадити свою неосвідомленість та анальфабетизм, партійні органи не дбають про те, щоб заступити їх кращими пропагандистами..."

(Офінор.)

КОЛИ „ПРАВДА" ЛАЄ „ІЗВЄСТІЯ".

Наказана Кремлем самокритика і критика інших прибрали такі розміри, що полаялись нарешті й самі московські офіціяльні органи. Посварились вони за якогось Селіха, якого одні хотіли викинути з редакційної колегії „Ізвєстій", а інші вдержати там. З цього приводу „Правда" пише про „Ізвєстія"... „Замісць того, щоби змобілізувати колектив редакції і усунути бухарінсько-радеківські рештки та звичаї, якась недосвідчена рука дезорганізує його. В редакційному колективі багато балакають, а мало роблять. В цій партійній організації треба зробити лад, в ній зла атмосфера, яку треба відпружити".

(Офінор.)

НЕ ПЛАТЯТЬ ПОДАТКІВ.

Як подає „Економіческая Жизнь", колгоспи не платять податків. Замісць 30% стягнено до 1. ц. м. лише 17.5%, а в Грузії та Азербейджані лише 4 до 5.1%.

(ПАТ.)

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Дмитро Казимира, Золочів, 10 зол.; Олександер Галан, Глиняни, 1.50 зол.; д-р Тарас Білинський, Збараж, 5 зол.; Нині виказано 16.50 зол. Разом зложено досі в Адміністрації „Діла" на фонд допомоги академічній молоді 434.50 зол.

—o—

Великий політичний процес у Львові.

15 МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ (-ОК) ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ.

СЕМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ВНЕСКИ ОБОРОНЦІВ.

У вівторок 15. ц. м. розправа почалася внесками оборонців: **д-ра Ст. Шухевича** і **д-ра Н. Савчака**, який їх мотивував заступаючи його клієнтів. Отже д-р Ст. Шухевич поставив внесок, щоби трибунал допустив доказ з кількох свідків, а саме: адв. д-ра Карачевського з Городка на обставину, що він видав сел. Островському з Бартатова повновласть перевести збірку на українські вдови і сироти по поляглих та Василя Крета з Бартатова на обставину, що оба підсудні Мерцали привезли ровер до направи. Крім того оборонець вносить провірити ріст обох Мерцалів, бо Герета міг помилитися щодо їх росту і зажадати поліційної фотографії підс. Іванонька, де він є без окулярів. Без них його тяжко пізнати, бо сам постійно ходить в окулярах. Далі оборонець вносить допустити протокол конфронтації підсудних: Телюка та Іванонька з Дячишином, який їх не пізнав підчас конфронтації. Вкінці оборонець вносить, щоби трибунал відложив розправу на четвер 17. ц. м., бо в середу 16. ц. м. має велику розправу перед апеляційним судом, де ніхто з адвокатів не може заступити підсудних тому, що справа дуже важна.

Одночасно обор. д-р Савчак поставив внесок, щоби підс. О. Бабяка піддати під обсервацію лікарів-психіятрів, бо він нервово хорий і легко підпадає під впливи посторонніх осіб.

Прокуратор спротивився усім внескам як несуттєвим і байдужим для справи, а трибунал по 20-хвилинній нараді відкинув їх.

ВІДЧИТУЮТЬ ЗІЗНАННЯ.

Після того протоколянт і судді присяглі відчитували ввесь час аж до 3-ої год. зізнання понад 60-ох свідків.

НОВІ ВНЕСКИ ОБОРОНЦІВ.

При кінці нинішньої розправи обор. д-р С. Шевчук поставив внесок, щоб трибунал допустив свідків: Анну Задорожну та Анну Дячишин з Оброшина на обставину, що у квітну неділю 21. квітня 1935 р. був у селі похорон Мирослава Котовського. На цьому похороні був теж підс. Григорій Дячишин, отже не міг у тому самому дні бути в Підберізцях, де тої неділі якихось двох невідомих молодців намагалися виконати замах на підс. Ю. Дмитерка. Одночасно предложив витяг з метрики смерти М. Котовського. Крім того обор. д-р Ст. Шухевич поставив внесок, щоби предсідник трибуналу наказав доставити як річеві докази шматки і клаптики паперу, що їх найшла поліція в пивниці п-ства Нагайчуків, де — як каже акт обвинувачення — на циклостилі друкували деякі підсудні бюлетин „ЗОВ". Одночасно поставив внесок, щоб знавець хемік розслідив цю шматку, бо тоді ствердить, що вона пересякла оліфою (а не друкарською фарбою) тому, що її вживали до чищення. Вкінці поставив ще внесок, щоб трибунал покликав знавця друкарства на обставину, що клаптики паперу незадруковані на циклостилю.

Прокуратор спротивився внескам оборонців. Предсідник відчитав витяг з метрики смерти М. Котовського кажучи, що рішення трибуналу у справі обох внесків оголосить завтра. На цьому відложив розправу до середи 9. год. рано.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Важливі зміни виконного розпорядку

ДО ПОДАТКОВОЇ ОРДИНАЦІЇ.

II.*)

Виконавчий розпорядок каже, що основою виміру доходового податку і промислового податку від обороту може бути устійнена на підставі оціночних норм **тільки тоді**, якщо є **дійсні труднощі** в устійненні цієї підстави на засаді зібраних **інших, дійсних матеріялів** (книги, зізнання, рахунки, тощо). Оціночні норми засадничо вяжуть вимірну і відкличну владу. Відступлення від них допускається тільки у випадках, узасаднених **спеціяльними** обставинами з тим, що зміна норм на **некористь платника** може наступити **тільки** на основі опінії щонайменше **двох знавців.** Для виміру податку (доходового і промислового) передбачує розпорядок устійнення ось-таких норм: 1) Норми доходовости; 2) норми обороту; 3) норми відписів на зужиття (амортизаційні норми); 4) оціночні норми до білянсів сільських господарств, що ведуть торговельні або господарські книги; 5) норми коштів прохарчування власників дрібних сільських господарств при просторі до 50 га, які ведуть господарські книги упрощеним способом, членів їх родин та особистої служби (норми прожитку); 6) норми грошевої вартости доходів в натурі.

Згадані норми безліч разів провірюють скарбові палати, опрацьовують їх при співучасти знавців, визначених дотичними організаціями господарської самоуправи або вільними професійними організаціями. Опісля опінюють їх відкличні комісії при скарбових палатах і вкінці затверджує заопініовані відкличними комісіями проекти норм міністр скарбу засягнувши наперед опінії компетентних організацій господарської самоуправи. А що оціночні норми творять фахові чинники, тому проти виміру податків на їх основі на випадок недостачі дійсного іншого матеріялу не можна висувати поважніших замітів.

УПРОЩЕНІ ТОРГОВЕЛЬНІ КНИГИ.

Виконавчий розпорядок увів відмінні від дотеперішніх постанови щодо упрощених торговельних книг і господарських книг: для власників будинкових нерухомостей, для сільських господарств, а вкінці для осіб вільних звань (адвокатів, лікарів, інжинірів і т. п.). Новий розпорядок **поширив** обсяг осіб, управнених вести торговельні книги, отже **упрощені книги можуть вести всі підприємства, наведені в тарифі залучник до ст. 23. закону про промисловий податок від обороту крім підприємств обовязаних вести книговодство згідно з торговельним кодексом або окремими постановами.**

СПИСУВАННЯ ІНВЕНТАРЯ.

Підприємства, що ведуть упрощені торговельні книги повинні при заложенні книг і при кінці кожного оборотового замкнення зладити інвентар нерухомого і рухомого майна не виключаючи вірительностей і довгів. Підприємства, що мають на складі значну кількість ріжних товарів, можуть зладити інвентар раз на два роки. Тоді до інвентаря замкнення першого року при дворічнім періоді і до інвентаря отворення другого року слід приняти вартість товарів у сумі, поставленій в інвентарі при започаткуванні першого року. Будинки і площі вписується до інвентаря на осн. цін купна або коштів будування враз з вартістю власних матеріялів, ужитих при будові. Якщо набуто їх шляхом спадку, тоді вартість устійнюється на осн. оцінки принятої за основу до виміру спадщинного податку. Якщо важко оцінити нерухомість на основі згаданих засад, слід оцінку перевести на основі вартости обезпечення (з додатком при будинках — 10% на фундаменти), вживаючи знавців до першої оцінки по вибудуванні або на домагання власника нерухомости. Вартість куплених будинків з площею устійнюють знавці розмірно до ціни купна цілої нерухомости. Улаштування, машини та інші речі, що не входять до торговельного обороту, слід вписувати до інвентаря на осн. цін купна або власних коштів продукції. Сирівці, запаси товарів та інші речі, що входять до обороту, слід оцінювати на осн. власн. коштів; якщоб власні кошти були вищі від ринкових цін у дні білянсу, на осн. ринкових цін. Інвентар повинен підписати власник підприємства або його повновласник.

Щож торкається господарських книг власників будинкових нерухомостей — то вони мають складатися: з касової книги і з книги чиншів, веденої згідно з поодинокими льокалями Можна вести на випадок потреби також книгу для розрахунку з довжниками і вірителями та книгу векслів. В цих книгах введено далекойдучі упрощення. Дозволено згаданим власникам вести книги інвентаря і не брати під увагу при замиканні книг сподіваних приходів і непонесених коштів, у даному операційному році. Книговодство цієї категорії платників обмежено тільки до приходів і видатків, що їх вони дійсно в даному році отримали чи понесли.

КНИГИ ДЛЯ ОСІБ ВІЛЬНИХ ЗВАНЬ.

Виконний розпорядок каже, що особи вільних звань (адвокати, лікарі, інжиніри і т. д.) повинні вести книгу приходів і розходів та книгу перехідних сум. Книга приходу і розходу повинна обіймати всі приходи в готівці, чеках, векслях, інших цінних паперах та інших предметах титулом гонорару; з другого кошти у звязку з виконуванням звання, а саме: видатки на льокаль, на персонал, телефони, канцелярійне приладдя і т. д.

Книга перехідних сум повинна виказувати з одного боку всі приходи в готівці, чеках, векслях, інших цінних паперах та інших предметах перехідного характеру (на судові кошти на кошти затвердження плянів, приходи на рахунок третіх осіб, до депозиту і т. п.); з другого боку розходи з титулу виплат згаданих перехідних сум.

При кожному вписі слід подати дату і прізвище контрагента. Книги приходу і розходу та перехідних сум замикається з кінцем року.

КНИГИ ВЛАСНИКІВ СІЛЬСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.

Власники сільських господарств простором до 50 га крім тих, які займаються городництвом або садівництвом на просторі до 2 га, можуть вести упрощені господарські книги, а саме касовий денник приходу і розходу, до якого вписується без загаяння у хронольогічному порядку всі приходи і готівкові розходи господарства і власника.

Власники більших сільських господарств, які не обовязані вести книг згідно з постановами торгов. кодексу, можуть вести книги залежно від розмірів і потреб господарства. В кожному випадку повинні вести книги: касову, довжників і вірителів, реєстр обороту ростинними і тваринними продуктами та живим інвентарем і книгу з інвентарем.

*) Гл. „Діло“ ч. 107 з п. р.

Податковий календарець

НА МІСЯЦЬ ЧЕРВЕНЬ 1937.

1) **до 15. червня — I. сплата згуртованого промислового податку від обороту** на 1937 р.;

2) **до 15. червня — зачет на промисловий податок від обороту за** I. квартал 1937 р. платниками, які **не ведуть** правильних торговельних книг;

3) **до 15. червня — місячний зачет** на промисловий податок **від обороту за 1937 р.** у висоті податку, що припадає від обороту, осягненого у травні 1937 р. Платять його торговельні підприємства I. і II. категорії і промислові I.—V. категорії, що ведуть правильні торговельні книги або упрощене книговодство, акційні спілки, спілки з обмеж. відповідальністю, кооперативи й інші підприємства, що обовязані публично оголошувати звіт про свої операції;

4) **Крім того платні в червні залеглости** відсунені або розложені на сплати з речинцем платности в цьому місяці та **податки,** на які платники дістали **платничі накази** з речинцем платности в червні.

Пересунення платности ґрунтового податку.

Як відомо, ґрунтовий податок слід платити у двох рівних сплатах, а саме: до 30. квітня і до 15. листопада. Недавно міністр скарбу розпорядком з 30. квітня ц. р. (Денник Законів з 14. травня ц. р. ч. 36, поз. 276), пересунув речинець платности першої сплати державного ґрунтового податку за 1937 р. до **30. червня ц. р.** тим платникам, які платять річно не більше ніж 110 зол. податку. Пересунення платности першої сплати ґрунтового податку, торкається теж учасників податкових збірних одиниць.

—o—

Нові книжки.

Jan Reis i Leonard Stolzenraldt: ZBIÓR PRZEPISÓW O PAŃSTWOWYM PODATKU GRUNTOWYM. Skład główny' Spółdzielnia wydawnicza „Spólnota Pracy" w Warszawie, ul. Marszałkowska 149. Warszawa 1937.

На днях появилася на книгарських поличках книжка п. н. „Збір постанов про державний ґрунтовий податок“, що її опрацював: Ян Рейс, начальник виділу в міністерстві скарбу і Леонард Штольценвальдт, інспектор у міністерстві скарбу. Ця книжка необхідна для всіх платників ґрунтового податку, управ громад і волостей головно тому, бо обіймає всі постанови у справі ґрунтового податку, що їх видала Польща та б. займанницькі держави. Як відомо, декрет президента з 4. листопада 1936 р. про зміну постанов у справі державного ґрунтового податку (Дз. З. ч. 85 поз. 593) унормував суцільно для цілої Польщі обовязок заплати ґрунтового податку та звільнення від нього. Зате залишилася система оподаткування, що істнує в поодиноких дільницях. І так у Галичині з Лемківщиною вимір податку спирається на ґрунтовім катастрі, на північно-західних українських землях залишилася ще репартиційна система. Тому автори подали у своїй книжці не лише згаданий декрет президента з 4. листопада 1936 р. про зміну постанов державного ґрунтового податку і виконний розпорядок міністра скарбу з 31. березня 1937 р. про вимір і стягання ґрунтового податку (Д. З. ч. 32 поз. 250) але також усі постанови б. займанницьких держав, що ще обовязують у справі ґрунтового податку. Крім того книжка обіймає текст податкової ординації з виконним розпорядком до неї, закон про відсотки від залеглостей державних податків та інших публичних данин, закон про сплату податкових залеглостей та оплат, розпорядок міністра скарбу з 18. березня 1937 р. про заплату податків цінними паперами і вкінці розпорядок міністра скарбу з 18. березня 1937 р. про зачислювання на рахунок належитостей за податки довжних скриптів державного скарбу. Доданий подрібний покажчик уможливлює швидку орієнтацію у справах ґрунтового податку всім зацікавленим особам.

М. Х.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Пяні звірята.

Вчені природники вже здавна знають, що в деяких звірів є замилування до хмільних напитків. Багато тварин, що призвичаїлися до хмільних напитків, таксамо як і людина, піддаються налогові пянства, за що дуже часто платять життям. Нажаль деякі домашні звірята вчаться впиватись від... людини. Нпр. собак і коней можна „навчити" пити пиво...

На далекому Сході малпи, собаки й коти є прихильниками... опію, тої жахливої східної отрути. Коли їхній пан запалює люльку з опієм, вони прибігають до нього й цілими годинами залюбки ковтають отруйний дим. Відомо, що малпи дуже люблять кокаїну. Вони вміють не лише виломати шуфляду, де занюхають кокаїну, але й бушувати по кишенях свого пана, шукаючи за тією отрутою.

Отруйна квітка.

Маємо тут до діла з природним у звірят нахилом до вживання наркотиків. Цей нахил проявляється не тільки між хатніми звірятами, але й між іншими. Коні, корови, вівці залюбки їдять один рід рослини, що її соки мають отруйний алькольоїд, т. зв. спартеїну. Вона ділає на сердевий мяз. Вівці дуже люблять листя одної рослини, що її ясно-жовтий цвіт у літній порі покриває великі простори лінебурських пустарів. Лінебурські вівчарі запримітили, що вівці після спожиття листя згаданої рослини є моторніші і немов веселіші. Колиж переберуть мірку, то попадають у похмілля, безвлад, відлучуються від гурту, а тоді стають легкою добичею хижаків. В Австралії росте квітка, що від її соку впиваються коні й вівці. Ті коні, що ще не закоштували смаку тої квітки, обминають її, наче за підшептом здорового інстинкту. Одначе старші, що вже привикли до неї, не лише самі залюбки споживають її, але ще й прнучують молодших

Індиго.

Отрута майже завжди має однаковий вплив. Спершу звірина подібно як і чоловік, після спожиття алькоголю, є „підбадьорена". Одначе швидко появляються признаки перевтоми, що повторяються щораз частіше, тривають довше, аж вкінці тварина гине. В південних околицях Північної Америки є рослина, що під її впливом коні на цілі тижні стають немов схвильовані.

В Австралії тварини, здебільша корови й коні після спожиття тої одної рослини з роду індиго відбиваються від череди й виправляють усякі герці немов пяяки-фуріяти.

Під впливом соків тієї рослини у звірят родяться привиди. Найдрібніші перешкоди на дорозі, куди вертаються вже по пяному, видаються їм не до поборення. По тверезому вони навіть не звертають уваги на такі перешкоди.

Страх.

Коні, що впилися соком згаданої рослини, бояться перейти через галузку, що лежить на дорозі. Мабуть здається їм тоді, що це не гилячка, а просто велика колода...

Такі пяні коні, запримітивши витягнену руку чоловіка, кидалися зі страхом до втечі, а іноді й зі страху падали мертві.

Не тільки звірі, але й комахи люблять хміль. Деякі хрущі пропадають за соком із деревної кори та впиваються ним до нестями. Не тільки сок із рослин, але й запах деяких квітів упиває комашки. Хрущі на плянтаціях фасолі впиваються квітом цієї рослини.

Найбільшими пяницями між комахами є мабуть муравлі, зокрема один їх рід т. зв. термiти. Вони годують у своїх гніздах окремих хрущиків, що виділяють рідину. Оця рідина є великими ласощами термітів. Вони впиваються ними до такого ступня, що забувають на свою безпеку й легко падуть тоді жертвою своїх ріжних ворогів.

Муравлиний коршмар.

У бамбусових гаях на маляйських островах живе один рід блощиці, що відограє між мурашками ролю „коршмаря". Згадана блощиця має гніздо в бамбусовій корі. Вона виділює зі себе липку рідину, що її тамошні мурашки залюбки пють.

Це течиво впливає на мурашки як горівка на людей. Одурманює.

Коли пяна мурашка впаде з бамбусового дерева на землю, хитра блощиця лізе до неї й висисає її.

Ця блощиця, як це запримітили, дуже розмножується. Вона типовий галапас, що жирує на нещасному налозі мурашок, хоч вони й відомі зі своєї господарности та з мудрої організації. Таким чином наркотики так як і алькоголь нищать звірят і людей, нищать їх найкращі сили та кидають на поталу ріжним галапасам-ворогам.

Найшвидші гінці.

Роля голубів у пресовій і почтовій службі.

Недавно причалив був до Европи великий пасажирський корабель із Ню-Йорку. Коли спущено в пристані місток, на чердак вбігло кількох кольпортерів часописів, вимахуючи в руці найновішим примірником щоденника, де м. ін. була поміщена й фотографічна знимка з корабля, зроблена перед годиною, коли корабель ще був на морі.

Яким чином це сталося?

Просто — почтовим голубом перетранспортували фотограф. негативи з корабля до редакційних бюр. В Японії вже від давніх часів уживають голубів до пресової служби; той помисл перейняла вже преса й інших народів. Та передове місце в плеканні почтових голубів зісталося всетаки за Японією: є там 80 тисяч вишколених голубів — з того 20 тисяч „служить" при війську, а решта — в поліції, пресі, помагає рибалкам, годівельникам перел, хліборобам, сільським лікарям та принагідним аматорам; одна тільки редакція „Токіо Асагі Шімбун" має 300 почтових голубів. Рибалки забирають із собою голубів, щоб при їх помочі повідомити товаришів, чи наплили на лави риб або коли вернуться та як багато зловили. Багато рибалок завдячує голубам рятунок, бо на кораблях, де нема радіовисильні, голуби є единою лучбою зі сушею. В деяких сільських округах, де нема телефонічних получень, лікарі забирають із собою голубів як обіздять хворих, щоб по кожних відвідинах відіслати голуба разом із прикріпленою до його ніжки рецептою додому й так прискорити приготову відповідного ліку. Японські селяни вживають голубів і до... запліднювання худоби: до рурки при нозі вливають сперму й так пересилають на свою ферму.... До досить оригінальних випадків слід зачислити умову поміж вязницею у Фучу й токійською прокуратурою: ті обидва уряди пересилають собі взаїмно всі акти при помочі почтових голубів!

Велику прислугу могли б віддати почтові голуби в часі погоні за злочинцями. Часто буває таке, що поліційне авто в погоні за злочинцями, мусить задержуватися, щоб получитися зі станицею й повідомити, де треба перетяти злочинцям дорогу. За ту хвилину можна легко стратити злочинців із очей. Отже дуже придалисяб почтові голуби, яких можна булоб випустити з самоходу навіть у повнім бігу.

Голубяча витревалість.

Таро Матсуда, доглядач голубників „Токіо Асагі Шімбун", є думки, що голуби даються легко тресувати й уже в віці 7місяців можуть бути вживані до транспорту рукописів. Голуби доживають до 20 років, але перестають ними послуговуватися звичайно з кінцем 8-го року життя. Голубів можна теж, по довготривалім і докладнім вишколі, вживати до нічних летів; відомі випадки, коли голуб летів безперервно день і ніч. Найдовшою дотеперішньою трасою голуба „Асагі" була рекордова довжина 800 км., один голуб перелетів 290 км. за 390 хвилин. В 1934. р. відбувалися недалеко Токіо військові маневри, підчас яких випущено 1290 почтових голубів із фотографічними негативами й пресовими комунікатами. Хоч був дощ і темрява, то тільки 150 голубів не вернулося на місце, а це через яструбів та тому, бо коли голуб змучений, то легко стається добичею свого найгрізнішого ворога — яструба.

Широке застосування мають почтові голуби при транспорті фотографічних знимок із полудневих метчів чи інших спортових ігрищ. „Голубиним шляхом" знимки доходять до редакції скоріш ніж самоходом, особливо тоді, коли вулиці загачені в рухливий день. А що при появі полудневих щоденників велику ролю грають навіть секунди, то видавці японських часописів — а за ними й видавці европейських та американських — часто вживають голубів, цих найшвидших гінців. Раз улаштовано перегони поміж голубом, самоходом, поїздом; переміг голуб ріжницею 30 секунд.

МАГНЕТИЧНИЙ КЛІЄНТ.

Ґергард Мільтон власник малої крамниці з мужеською конфекцією у Копенгаґені запримітив дивне явище. Від якогось часу приходив правильно до крамниці якийсь молодий поставний студент і купував за кожним разом дещо з ґалянтерії та ріжні дрібнички. Цей факт може й не звернув би ще був уваги купця, якби не те, що кожні відвідини студента притягали до крамниці правдивий наплив нових клієнтів. Це дивне явище постійно повторювалося. Небавом після цього, як молодий студент входив до крамниці, приходило багато пань, які купували для своїх мужів, синів, кревняків краватки, ковнірці біли і т. д. Цей день, що в ньому дивний клієнт приходив до крамниці, давав у двоєтроє стільки обороту, що в інші дні. Навіть підчас т. зв. огіркового сезону в такі дні були доволі добрі обороти.

Це явище спонукало купця познайомитися ближче з вічно усміхненим студентом. Запросив його до себе і в колі найближчих знайомих почав досліджувати причини такого незвичайного явища, яке йому наганяло гостей до крамниці. Зовсім припадково був тоді між знайомими купця якийсь старий проф. фізики, який без ніяких сумнівів ствердив, що тіло студента має т. зв. магнетичні прикмети. Завдяки незвичайно сильній еманації має воно цю дивну прикмету, що має перевагу над вдачею інших людей і викликує притягання. Це явище є причиною неймовірного зацікавлення прохожих малою незамітною ґалянтерійною крамницею Ґергарда Мільтона. Хоч копенгаґенський купець не дуже визнавався на премудрих викладах професора, одначе знав, що магнетичний клієнт наганяє до його крамниці багато клієнтів і що з молодим студентом треба жити в якнайбільшій згоді. Від цієї пори студент відвідує щоденно крамницю Мільтона і стягає все свіжих, так дуже в кожній крамниці бажаних, гостей.

---

28 РАДІОПРИЙМАЧІВ ЗА ОДНУ ХВИЛИНУ.

Цікаву статистику подали американські радіостанції. З цієї статистики ясно, що на 31 міліонів родин, які замешкують Злучені Держави, більше як 24 міліонів має дома радіоприймач. Члени родини перебувають кожного дня по кілька годин при голоснику. Про велитенський рух у торговлі радіоприймачем найкраще свідчить те, що за одну хвилину продають в Америці 28 радіоприймачів. Промисл і торговля радіоприладдям дає працю 413.000 людям. До цього числа не вчислено інших електротехнічних ділянок, які теж мають величезні користи з радіостацій.

Справді гідна подиву є скількість авт із прецізно вмонтованими радіоприймачами, бо 4,500.000 особових авт має такі приймачі. Радіовій бранжі присвячені спеціяльні видавництва і часописи, яких тижневий наклад осягає підчас найкращого сезону, значить у димі приблизно 17 міліонів примірників.

—o—

КАНАРОК ПЕРЕД РАДІОВИМ ГОЛОСНИКОМ.

Професор-орнітольоґ університету в Лієжі д-р Кребс, великий знавець і прихильник птиць прийшов по довголітніх дослідах до цікавих висліді‌в.

Він запримітив, що канарок у його помешканні в ріжнородний спосіб реагує на радіові авдиції. Години присвячені музиці настроювали маленьку птичку до довгого співу. Підчас говореної авдиції канарок товкся по клітці, немов хотів утікати з кімнати, в якій стояв радіоприймач. Птиця осягнула у своїй приязні з музикою своєрідне знання і нпр. вміє навіть розріжняти мову, в якій надають виступи поодиноких солісток. Найрадше слухає канарок італійські співочі речіталі і тоді теж виявляє найбільше вдоволення.

—o—

СТРАЙК МУЗИК.

Союз париських професійних музик, який приймає тільки французів, підготовлює плян страйкової акції, яка має стати протестом проти інвазії ріжних чужонаціональних орхестр як нпр. російських, муринських і циганських та проти інсталяції по каварнях радіоприймачів. 3.800 членам цього союзу загрожує у найближчій будуччині крайна нужда. Управа союзу надіється що страйк матиме відповідний успіх.

до між ціною 1 літри повного молока та сметанкою з 1 літри молока по 3 сот. і ріжницю в коштах сметанкових збірень по 0.6 сотиків і з цими поправками дозволяю собі зреконструвати статистичні висліди, подані проф. Ромером. Щоб не попасти в нестислість, з розмислом пропускаю порівнання кооператив „Зедночене", бо про ті кооперативи не можу сказати, щоб вони всі виплачували теж лише за повне молоко і деякі з них не мали сметанкових збірень.

Тоді вислід виплати за 1 літру повного молока в тих самих роках, про які згадує проф. Ромер, буде такий:

	1929	1931	1933
„Унія"	23.7	14.7	9.6
Укр. кооп.	27.8	14.4	12.2
Нім. кооп.	24.3	14.6	9.5

Чи по такому зіставленні можна ще мати якісь сумніви, котрі кооперативи дають більше користи своїм членам?

Маю враження, що п. проф. Ромер, ціляючи в українську кооперацію, робить медвежу прислугу своїй таки суспільности, відвертаючи її увагу від дійсного стану річей. Так як колись люди з відомого табору присипляли свою суспільність байками про большевицькі рублі та німецькі марки в українській молочарській кооперації і думали, що самими репресіями можна і треба ідейну та корисну працю зліквідувати, так теж і сьогодні не треба обманюватися, що страшаком про „політичну мобілізацію та оподаткування" можна буде спинити органічний гін до кращої долі українського селянина.

Український нарід пізнав уже, якими шляхами треба прямувати до власного добробуту і з цієї дороги ніколи не зійде. Він теж уміє вже сьогодні оцінити важку й жертвенну працю (дуже часто серед злиденних умовин та перепон) своїх рідних синів.

Інж. А. Палій,
директор Маслосоюзу.

Французький відгук на совітські арешти.

Париж, 11. червня 1937.

Кожного дня французька телеграфічна аґенція „Авас" приносить нові звістки про арештування, суди і розстріли в СССР.

Як убють якогось совітського політика у Москві, тоді париський відгук на таку подію досить малий, бо до совітських політиків французи не привязують великої ваги, але як увязнять чи розстріляють якого совітського старшину, тоді вся французька публична опінія зосереджує свою увагу.

Совітська пропаганда у Франції представляла завжди совітську армію, як военний моноліт. Французький ґенеральний штаб мав знайомства і цінив деяких совітських ґенералів як дуже добрих військових стратеґів і полководців. Нині ці самі совітські ґенерали, цінені французькими військовими колами, під ключем ГПУ, або вже мерці. В додатку урядовий совітський комунікат закидує ще вчора найвищим військовим достойникам СССР зраду супроти режіму і що гірше змову з чужинцями — ворогами. Отже чи всі военні тайни совітів є тепер у руках чужинців? — запитують себе французи. Уявіть собі, якщо телеґрафічні аґенції подалиб вістку, що німецький маршал Фон Бльомберґ, чи французький ґенераліссімус Гамлен, був на послугах якоїсь чужої держави. В Німеччині чи у Франції, така неймовірна подія викликалаб паніку в цілому краю і то зовсім справедливо.

Ще недавно, бо минулого тижня, Літвінов у переїзді через Париж натискав на Дельбоса, щоб Франція у відповідь на подорож ґен. Фон Бльомберґа до Риму підписала военний союз з СССР. Дельбос і Блюм рішуче відкинули цю пропозицію совітського комісаря закордонних справ. Нині вся французька преса (з винятком комуністичної) пише з приводу увязнення Тугачевського більш-менше ось так (наводимо із військової сторінки щоденника, що має звязки з французьким ґенеральним штабом): „Якщо майже всі совітські вожди є по черзі підозрілі, як зрадники, для уряду СССР — то булоб божевіллям вірити у тривкість і силу совітського війська."

А направду трагі-комічно представляється тепер велитенська картина совітського ґенераль-

Іноді і це потрібне...

Коли хто хоче переконувати нас в чомусь, в чому не маємо ніякого сумніву і вживає для цього дуже видуманих доказів, кажемо про нього — він намагається виважити отверті двері. Бо дійсно істнує правда така ясна, що — здавалосяб — доказувати її це зайва страта дорогого часу.

А всежтаки життєвий досвід доказує нам, що саме найважче переконати людей, бодай деякої ментальности, про справи, що вже давно розвязані в якомусь означеному напрямі. Нераз найпростіші питання викликують загальні дискусії, що рідко коли кінчаться уздгідненням поглядів — виважувати отверті двері є необхідною працею, без огляду на суперечні погляди.

Чейже кожному хіба ясно, що коли ми врешті позбулися кошмара економічної кризи, то кожний повинен усіма силами прямувати до того, щоби створити собі власний варстат праці, добитися незалежного істнування й забезпечити своє майбутнє. Знову друга правда — це факт, що таки найлекше і найшвидше можна дійти до тих цілей завдяки вигрі на Державній Льотерії. Але виграти можна тільки тоді, коли маємо льос — і це третя правда, зовсім очевидна.

Все-ж є ще багато таких, що цих ясних правд досі не розуміють і забувають купити льотерійний льос — „паспорт до країни щастя". Нехай же самі себе винують за журби і клопоти, що їх собі причиняють.

Та коли отямляться, коли зрозуміють, що й вони мають таке саме право до успіхів у житті, як ті тисячі людей, що вже виграли, або в будуччині виграють, то нехай чимскоріше спішать купити льос до першої кляси трицятьдевятої Клясової Льотерії. Тягнення зачинається у вівторок.

ЕВГЕН ГЕЛТОЙ.

СПАДЩИНА.

4

Я несміло піднявся маючи деяке знання з історичних творів.

— Ти розумієшся на цьому? — сказав стрийко з малою іронією. — Мабуть ти знаєш усе з наукового словника... Та тут є камені, які я роздобув собі щойно по довгих бійках та сварках. Наприклад той зелений, за який дійшло до гострого непорозуміння між мною і одним факіром. Нещасний факір! Передчасно подякував світові за службу, але ми всі смертельні, прада, моя добра старенька Лавро?

Двацять діямантів усміхалось до нього, двацять казкових замків з безліччю кришталів. Нас осліплював дикий блиск, що падав із середини зелених, синіх і червоних діямантів. Так стрийко Бенні мав і червоний діямант і помаранчево-жовтий діямант, якого ніхто інший не мав.

— А за цей клейнод, — сказав, показуючи на жовтий діямант, — тільки за нього самого, коли схочу, дістану десять міліонів корон, так навіть сто міліонів корон, бо він є „унікум". Походить він з Індії, де від непамятних часів був оком якогось бога. Під ним на статуї було написано: „Він усе бачить". Тільки не бачив тоді, коли вибрали йому око. Не бійтеся,... я не вкрав його. Жреці вкрали його з політичних мотивів...

Тут стрийко Бенні спокійно погладив собі бороду, потім одним зручним рухом кинув його до мішочка і сховав у кишеню. Всі ми свобідніше віддихнули, коли осліпливі камінці зникли. Та досі ми не відважилися сказати ані слова.

— Тепер зрозумієте, — почав знову стрийко, — що з таким скарбом не міг я цілу ніч безпечно на оба очі заснути. В Америці находяться відважні люди, які хотілиб дешевим коштом дістати діяманти, однак платити не золотом за них, а оловом. А багато знало про мої діяманти. Тому я вернувся домів. Мені вистачає малий кутик, для діямантів знайду є вже місце... А коли раз уже перестану дихати, тоді все буде ваше, як я вже сказав. Ще нині зроблю свій заповіт і письменно заручу вам те, що я обіцяв.

— У нас тобі, Венедикте, буде мабуть добре, — сказала зворушена моя мамуся. — Ми не є люди, що воду на своє колесо тягнуть, але зі серця бажаємо тобі, щоб ти якнайдовше тут між нами пробув у святому спокою і був такий щасливий, як ми.

— Постараюся за те, моя добра старенька Лавро, але знову прошу тебе, щоб ти не називала мене Венедиктом, бо це імя остогидло мені. Річ ясна, що вам треба буде помиритися з тим, що ви дістали на шию чоловіка трохи вітром підшитого, ба навіть предивного. Можливе, що зі мною трапиться дещо для вас неясне, або й немиле. Можливо, що я не буду вміти вияснити, чому це так. Але ви не турбуйтесь цим і памятайте тільки, що до вас усміхається десять міліонів корон.

По цих словах стрийко Бенні залишив нас. Ми гляділи одне на одного трохи з усміхом, трохи зі страхом, бо хоч потішила нас думка про спадщину, то знову певне було, що за цілою цією подією скривається щось небезпечне. Петро, що був з нас найбільше тверезий, не таївся з думкою, що шановний стрийко мабуть всілякими обманами та крадежами доробився такого майна, а коли так, то спадщини ми не могли би приняти. Мамуся проти цієї думки протестувала, царівна не мала про це ніякої думки, а я... я рішив докладно за стрийком стежити.

Спершу я хотів переконатись, чи стрийко Бенні справді аж до ранку спав. Я взяв недогарки свічок і вислідив, що наша царівна сильно пересборщила, сказавши, що знайшла обі свічки цілковито вигорілі. З одної залишився тільки кусник, але з другої більш як четвертина. Отже з цього виплнвало, що стрийко відразу не запалне обі свічки, але другу тоді, коли перша вже догоряла. Свічка видержить три години, отже я точно вирахував, що стрийко цілу ніч ані ока не прижмурив.

Що він робив у кімнаті, про це я вже не міг довідатись, але правдоподібно займався своїми діямантами.

Тимчасом я доробився одного: я зловив стрийка на першій брехні. Це тільки скріпило мою постанову уважати та спостерігати.

(Далі буде).

— **Епільоґ берестейського погрому.** Нині в год. 9.30 почалася розправа проти жидівського різника Щербовського, що минулого місяця убив у Бересті поліційного агента Кендзьору, викликуючи протижидівський погром. Підсудний оправдується, що не зясовує собі, як дійшло до убивства.

— **Скажений пес** нападав на прохожих учора (понеділок) в околиці вулиць Потоцького—Кадетської. Міська управа взиває покусані особи і власників покусаних звірят негайно зголоситись у бюрах міської управи при вул. Бурлярда 2.

— **Самовбивство старушки.** Нині кинулася під поїзд, що їхав зі Львова до Перемишля коло Персенківки 66-літня Марія Войнарівська (вул. Кор. Ядвиґи 27.), яка мала крамничку з нафтою, але збанкротувала. Сестра старушки хотіла дати старушці утримання, але вона не хотіла жити на ласкавому хлібі.

— **Жертви громів.** Як повідомляють з Нового Торгу над Підгаллям перейшла велика буря з громами, від яких згинуло кілька осіб. Один грім ударив у шопу і поразив троє дівчат, які там схоронилися. В іншій місцевости грім убив селянку з малолітнім сином. У Шафлярах два громи вдарили в костел, де правилася вечірня і поразили троє осіб. — Підчас бурі в селі Завадці ясельського повіту грім убив 17-літнього хлопця, що вертав з поля. — Над громадою Пиковичі ярославського повіту перейшла громовиця, при чому грім убив Парашку Сюпу і корову, яку вона вела. Крім того грім убив коня Андрія Дудка. — У Волі Добростанській пов. Городок Яг. грім убив 67-літню Анну Войцехівську. — В Лелехівці біля Янова грім спалив господарство Марії Ковєтковської.

— **Згоріли два монастирі.** Як повідомляють із Ковна, в мужеському монастирі у Вількомирі вибухла пожежа, яка перекинулася на монастир жіночий, опісля на синагогу і на 8 більших домів. 5 осіб, між ними одна черниця, тяжко попеклися.

— **Вогні горять.** Хвиля пожеж хлинула на перемиський повіт. На протязі понеділка згоріли у Вірку два господарства на шкоду 4.000 зол., в Сільниці одно господарство, а в Гутиську Непадівському шість господарських загород. Шкода в останньому випадку доходить до 8.000 зол. — У селі Стани волости Гвоздець (пов. Ніско) пожежа знищила 17 господарств. — Велика пожежа навістила село Новий Двір волковиського повіту, коли мешканці були заняті сінокосами. Згоріло 100 мешкальних домів і коло 800 господарських будинків разом із мертвим і живим інвентарем. Вогонь знищив православне приходство, біжницю, школу з мешканням учителя, лісничівку з цілим майном і т. п. Шкоди обчисляють на кількасот тисяч зол. Воєвода Кіртіклїс звернувся до варшавського уряду за допомогою для погорільців.

— **Хмаролім і град над Розлучем.** Вчора пополудні над Розлучем шаліла жахлива буря з хмароломом і градом. Потік вилив, знищив пів км. гостинця і забрав мости та чимало будівельного матеріялу. Поля покрила півметрова верства граду завбільшки курячого яйця. Шкоди дуже великі.

— **Мордівня на фестині.** В часі фестину у Звенчиці ряшівського повіту прийшло до бійки, в якій Броніслав Шаляха застрілив з револьверу Станіслава Кручка. Приятелі вбитого напали на Шаляху й один з них розчерепив йому сокирою голову. Крім того Францішка Цюся і Владислава Вісньовського порізали ножами, а Петра Росеня пострілили з револьвера в ногу. Чотирьох тяжко ранених перевезено до шпиталю в Ряшеві.

— **Краєва хроніка.** На фільварку в Терстяні добромильського повіту хтось у ночі стріляв двічі крізь вікно до мешкання деревного купця Нафталія Рінґля, що купив недавно цей фільварок до спілки, і вбив його. — Трьох замаскованих бандитів добулося в ночі до мешкання Зиґмунта Цеслі в Ласківці березівського повіту, побили домівників колами і зрабували 250 зол.

— **Присуди на душогубів.** У Ряшеві засудили на досмертну вязницю Михайла Матку, що убив свою сусідку Іванну Рибак. — Перед чортківським судом станули Іван, Михайло і Мартин Щербані та Михайло Романюк, які важко побили зловленого злодія Станислава Томашівського і вбили йому в тіло деревляний кілок. Томашівський помер. Івана Щербаня засудили на 2 роки вязниці, інших обвинувачених — по 1 рокові.

— **Варшавська хроніка.** У Великому театрі застрайкувало 33 технічних службовців, домагаючись підвишки плат. — Минулої неділі скажені пси на вулицях міста покусали 6 осіб. Тогож дня в часі купелі у Віслі втопилося 7 осіб, а ратункове поготівля дало поміч 64 особам, раненим підчас бійок і ножевих розправ.

— **Монети з часів „Золотої орди“.** Колгоспники села Лукашівки винницької области знайшли скарб, що складається із 115 старинних срібних монет. Між ними є монети кримських ханів Хаджі-Гірея, Менглі-Гірея, молдавського воєводи Стефана і інші. Є теж 5 монет із часів „Золотої орди“. Цей скарб закопано мабуть в половині 15-го століття.

— **Проти обдовження урядовців.** Литовський уряд рішив увести закон проти задовження урядовців. На будуче урядовці, що на їх пенсії наложено кондикт, будуть негайно звільнені зі свого становища.

— **Не вільно клясти в італійській армії.** Італійський віцеміністер війни ген. Паріяні видав обіжник, яким пригадав заборону клясти при війську і приказав вивісити в казармах написи „Проклін не приносить чести і військовий правильник та карний кодекс його забороняють“. Крім того військові капеляни мають поучити якслід молодих вояків, особливо в перших днях служби.

— **Де найбільше людей з університетською освітою.** Найбільше число людей з повною університетською освітою мають Швайцарія і Шкотія, знані з того, що побіч скандинавських країв мають найбільшу скількість учених, які походять із селян. У Швайцарії на 387 припадає один чоловік з повною університетською освітою. У Шкотії це відношення дає 1:475, у Франції 1:480, у Швеції 1:543, в Голяндії 1:579, в Німеччині 1:604, в Італії 1:808, в Анґлії 1:1018. За американською статистикою один чоловік з університетською освітою припадає на 125 людей, однак американський „коледж“ не все стоїть на університетському рівні.

— **Ріжні вістки.** Президент турецької републики Кемаль Ататурк подарував державному скарбові всі свої добра і посілости. — На ріці Янтсе під Шанґаєм підчас перегонів „смочих човнів“ завалилася трибуна з кількасот людьми і більшість осіб затонула. — В Москві померла сестра Леніна, Марія Улянова, одна з найстарших членів комуністичної партії, в останньому часі член ради контрольної комісії.

—o—

Відозви й комунікати.

КОМУНІКАТ КВОММ Ч. 4.

КВОММ подає:

Збірка і відізд учасників до таборів першої черги:

1. Космач — дитячий (2.—23. липня).
2. Брустури — жін. табор під шатрами (2.—23. липня). — Збірка учасників: Львів, вестибуль гол. двірця, год. 6.15 дня 1. VII. Відізд: год. 7.28.
3. Остодір — хлопячий (2.—29. липня).
4. Сокіл — хлопячий (2.—24. липня). — Збірка учасників: Львів, вестибуль гол. двірця, дня 2. липня, год. 6. рано. — Відізд: год. 7.15 рано.
5. Старява — жін. для фахово-працюючих (8.—29. липня). — Збірка учасниць: Львів, вестибуль гол. двірця, дня 8. липня, год. 8. рано. Відізд: год. 9.24.

Ті учасники, що хочуть користати з 66 проц. знижки зі Львова, мусять найдальше три дні перед відіздом повідомити про це Комісію: Львів, вул. Чарнецького 26.

Т-ВО „ВІДРОДЖЕННЯ“ ДО ЗБІРКОВИХ КОМІТЕТІВ.

Головна Рада Українського Протиалькогольного Т-ва „Відродження“ у Львові подає оцим до прилюдного відома, що не зважаючи на кількаразові просьби та упімнення, не звернули збіркових ліст ані не надіслали грошей збіркові комітети з таких повітів: Тернопільське воєвідство: Бережани, Броди, Буськ, Бучач, Глиняни, Гусятин, Заліщики, Камінка Струмилова, Копичинці, Монастириська, Підволочиська, Підгайці, Радехів, Тернопіль, Тлусте. Львівське воєвідство: Бірча, Комарно, Краковець, Мостиська, Перемишль, Рава Руська, Рудки, Старий Самбір, Сокаль, Сянік, Чесанів, Яворів, Угнів, Лежайськ, Любачів. Станиславівське воєвідство: Богородчани, Бурштин, Галич, Городенка, Делятин, Жидачів, Кути, Миколаїв н. Дн., Отинія, Солотвина, Станиславів, Товмач, Печеніжин.

Прохаємо вище названі повіти, як теж ті, що вже прислали частину грошей зі збірки, а не звернули збіркових ліст, щоб у найкоротшому часі це зробили та не наражували Товариства на зайві втрати й неприємности від влади.

Головна Рада Т-ва „Відродження“.

З кіна.

Кіно „Паляс“: „Діти вулиці“.

Цікава американська фільма, що протиставляє анґлійським, навіть загально-европейським методам виховання дітей — своєрідні методи американські. Архітект, що міг би віддати свого малого синка до доброї школи воліє посилати його до звичайної вселюдної школи в Ню Йорку, куди ходять діти з найбідніших шарів населення, діти злодіїв і бандитів. Ці діти мають теж свою мораль: солідарности, дружби і дискреції, яка не дозволяє їм „всипувати“ товаришів перед судом, а навіть каже брати на себе вину своїх товаришів. Виявляється, що хлопці, які орґанізують вломи і крадуть чужі речі, роблять це для такої гарної цілі, як потреба поставити на могилі памятник батькові одного із своїх товаришів. Таким робом погані на око вчинки перетворюються в добрі діла, а молодий школяр загартовує свій характер. Три молоді герої грають знаменито.

Кіно „Европа“: „Олена Ґарфільд — детектив“.

Він — денникар, вона теж репортерка. Служать у двох конкуренційних денниках. Закохані — і вона готова вийти за нього заміж, якби не те, що він раз-у-раз вражає її самолюбство глузуючи, що вона воліла би занятись кухнею, а не компромітувати пресу. Трапляється таємниче душегубство. Закоханий репортер побивається об заклад з Оленою Ґарфільд — своєю вибраною, що його матеріял у справі душегубства буде більш ревеляційний. Тут і бачимо, як виглядає в Америці репортерська праця; репортер має вільний вступ скрізь і випереджує слідчих суддів і поліцію з такою швидкістю, з якою появляються щораз-то нові видання газет. Сензація на сензації їде і гомінким заголовком поганяє. Ці перегони мають теж свій гумор.

Кіно „Коперник“: „Королівство за цілунок“ і „Спокусниця“.

Перша з цих фільма — цікавіше оповідає історію, як Наполеон бажаючи продати Люізіяну Злученим Державам вислав до Америки як свого представника свого молодшого брата Гієроніма. Гієроніма хотів він оженити з княжною віртемберською для політичних користей. Гієронім закохується в Америці в дівчині одного вищого урядовця, до якого хати дістається як учитель французької мови. Бачимо тут сцени з американського побуту, ліричні сцени закоханої пари і знаменитий тип Наполеона у креації Кльода Рейнса. Меріон Дейвіс грає свою ролю оригінально.

Бет Дейвіс з Франшо Тоном показує у фільмі „Спокусниця“, як жінка вміє руйнувати мужчин.

Дописи.

ЛЬВІВ.

Поклін „Трудянок“ — „Русалці Дністровій“. В неділю 13. червня ц. р. учениці ремісничої школи кооперативи „Труд“ у Львові відсвяткували 100-ліття „Русалки Дністрової“. Всі точки концерту виконали молоді дівчатка бездоганно і — що важніше — було видно, що вони розуміють і глибоко відчувають вагу цього свята. Та — на жаль — публики явилось чомусь дуже мало! А всеж на будуче повинні на імпрези учениць „Труду“ приходити масово члени „Зорі“, Міщ. Братства, Союзу Купців і працівники кооперативних централь. Старші повинні спонукувати молодих до участи в тих імпрезах жіночого промислового доросту. Прошу вдуматися, що неодна з тих ідейних кандидаток промислу стане дружиною кооператора, купця промисловця. Тому треба молодих людей зближувати до себе в ідейній праці — тоді не буде прикрих наслідків мішаних подруж.

Д-р Ол. Барилян.

Свято Матері в Рідній Школі ім. Льва на Личакові. Громадянство Личакова мало нагоду 30. м. м. перебути кілька годин у милій атмосфері серед своїх наймениших та налюбуватися їх співом і декламаціями. Діти школи ім. Льва вже знані ширшим кругам львівського громадянства зі своїх по мистецьки виконуваних імпрез на сцені театру Ріжнородностей. Імпрези цієї школи є сонячним промінням дитячих душ, а недавнє Свято Матері то таки барвною веселкою і мов проміння травневого ранку чарувало глядачів. Всі точки свята, і співи і декламації, вивчені учит. збором при безінтересовній допомозі Кружка С. У. на Личакові, були виконані по мистецьки й нагороджені рясними оплесками та обдаровані сльозами радости і малих і батьків. Велике признання належиться дир. П. Гаврилюкові за співи, що їх виведено зразково. Загальну увагу глядачів звернула інсценізація вірша „Поклін Тобі Мати“, виведена учит. IV. кл. п. Зацерковною з дітьми дійсно по мистецьки. П. Зацерковна здобула собі повне признання за труд і працю від батьків учнів. Громадянство покидало домівку читальні вповні вдоволене.

ЛЬВІВЩИНА.

Посвячення будинку Районової Молочарні у Стоpонятині. Невелике і бідне підльвівське село Сторонятин спромоглося в короткому часі вже на другий кооперативний дім. П'ять років тому селяни побудували заходом тодішнього меткого о. завідателя М. Пашківського гарний Народний Дім, а вже в 1936 р. вибудували новий будинок для місцевої Районової Молочарні, згідно з усіми вимогами молочарської техніки. Саме в неділю 13. ц. м. відбулося посвячення нового дому. Це радісне свято почалося торжественною Службою Божою, що її відправив місцевий парох о. М. Ходачек. В церкві співав прегарно добре вісшіваний мішаний хор з Кулікова під управою п. Крупника. По Службі Божій місцеві селяни і з дооколичних сіл, делегати центральних установ зі Львова і Кооперативних станиць зі сусідних сіл пішли з процесією на край села до нового дому, де о. парох довершив акту посвячення. З процесією йшли теж луговики і луговички та дута орхестра з Чижикова, яка приграваля релігійні пісні. Після посвячення о. парох виголосив принагідну промову і привитав делегатів та гостей. З черги склали представники центральних установ, а саме: д-р Р. Лехицький від Маслосоюзу, проф. Ластовецький від Повітового Союзу Кружків Р. Ш., п-ні Домбчевська від „Сільського Господаря“, п. Ст. Курдидик від Матірного Т-ва „Просвіта“, п. Кудрик від Центросоюзу, дир. І. Фур від Районової Молочарні та всіх культурно-освітніх і господарських товариств Ременова, п. М. Севиця від кооператив у Запитові та м-р М. Хомяк, який взивав молодь до постійної праці над собою. Крім того вислали письменні привіти від РСУК і Районової Молочарні з Гряди. Трикратним окликом „слава“ захоплені і підбадьорені селяни подякували делегатам за їх участь у цьому радісному для них святі. Одночасно дута орхестра відограла пісню „Боже великий“ та національний гимн. Заповіджена академія не відбулася, бо влада заборонила. Після того делегати оглянули новий дім з уладженням, захоплюючись басеном з холодною водою у цементовій долівці на холодження молока. До басену припливає постійно свіжа джерельна вода зі суміжної криниці. Пополудні відбувся на громадській площі фестин, на якому виступали з вправами луговики і луговички зі Сторонятина, Підлісок Малих і Запитова. Луговики і луговички передефілювали перед членом Старшини „Великого Лугу“ ред. Р. Голіяном і делегаткою „В. Лугу“, яким теж провідники згаданих трьох Лугів склали звіт. Найкраще подобалися присутнім ритмічні вправи луговичок, яких присутні щиро оплескували. По вправах молодь з дооколичних сіл весело забавлялася до вечора. Ввесь час на фестині і до вправ приграваля дута орхестра з Чижикова.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Спорт.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Чи Сян увійде до О. Л.? Як відомо, Сян здобув уже мистецтво перемиської групи А-кляси і жде на висліди в інших групах. У львівській групі мистецтво здобув Білий Орел, у тернопільській Креси. Зате в дрогобицькій групі ситуація неясна. Юнак і Кадіма мають однакову скількість пунктів, одначе Юнак висунувся кращим відношенням воріт на перше місце. Імовірно справу вирішить третій метч обох дружин. Із мистцем дрогобицької групи гратиме Сян, який теж повинен вийти переможцем і щойно тоді гратиме фінальні змагання в переможцем змагань Білий Орел — Креси. Тому, що Білий Орел мабуть виграє в Кресами, можна надіятися, що небавом побачимо Сян у Львові у кваліфікаційних розгривках за вхід до Окружної Ліги, а восени у рядах цієї Ліги, чого теж нашій симпатичній дружині в Перемишлі щиро бажаємо.

Баски гратимуть ще раз на Шлеську? Шлеський Окружний Союз звернувся до шлеського воєвідства в проханням дозволити йому уладити ще одні змагання з репрезентацією Вільбао. Покищо не знати, чи влада дасть на цю імпрезу дозвіл. Шлеськ, який законтрактував собі на лиху годину дружину басків, про яку деякі газети пишуть, що це комуністична репрезентація Еспанії, побивається тому так за дозволом, бо на підставі умови мусить еспанській дружині заплатити умовлених 8.000.

Немаеті Ф. Ц. — Русь (Ужгород) 3:0 (2:0). В Ужгороді відбулися товариські змагання між дружиною Руси, яка виступила з 4 запасними грачами і мадярською дружиною Немаеті, яка в мадярській лізі займає 5-е місце. На цих змаганнях було всього 1000 глядачів.

Бокшай у дружині „Львинят“. У середу 16. ц. м. відбудеться у Празі метч між запасною дружиною Чехословаччини т. зв. „Львинятами“ і німецькою дружиною Дреадпер С. Ц. На воротах у „Львинятах“ гратиме цим разом Бокшай, зате в нападі не буде грати Криж.

Несподіванки у турнірі за вхід до Чеської Ліги. Перші кваліфікаційні метчі за вхід до чеської Державної Ліги, які відбулися у Празі, закінчилися справді сенсаційно, а саме німецька дружина Д. Ф. Ц. — Прага програла на своїм грищі в чеською провінціональною дружиною С. К. Пардубіце 1:2 (0:1). Другою несподіванкою була програна праської Чехіє Карлін в мистцем підкарпаторуської дивізії, мадярською дружиною Ф. Ц. Філяково 1:3 (1:1).

Данія — Норвегія 5:1 (2:1). Футбольні змагання цих двох репрезентацій відбулися в Копенгагені у присутності 20.000 видців. Данська дружина мала ввесь час перевагу і виграла зовсім заслужено.

Фінальні змагання за чашу Дейвіса в европейській групі відбудуться між Чехословаччиною і Німеччиною. Імовірно переможцем вийде Німеччина, яку деякі знавці ситківкового спорту вже тепер бачать цьогорічним переможцем турніру.

Хто з першої рунди Мітропи перейде далі? Висліди минулої неділі були майже всі несподіванками. Найбільшою була перемога Австрії 2:1 над мистцем Італії Больонією на гарячім італійськім грунті. У відплатних змаганнях у Відні вистане Австрії вже навіть нерішений вислід. Гірша справа в двома іншими віденськими дружинами. Вієнна з тяжким трудом виграла з швайцарською Юнг Фельовс 2:1. Ледви, чи відплатні змагання вдасться їй виграти ліпшим відношенням воріт. Адміра, мистець Австрії, ледви зремісувала 1:1 на своїм грищі і так якби вже виеліміпувала себе від дальших гор, бо годі надіятися, щоб вона у Празі зі Спартою виграла. Така сама доля жде і Славію, яка не рішила гри (2:2) на своїм грищі з Ф. Т. Ц. Будапешт. Така сама доля жде теж і мистця Мадярщини Гунгарію, яка в Будапешті осягнула з римською Ляціо 1:1. Швайцарський Ґрасгоперс виграв ледви 4:3 в себе дома з Простейовом, що теж дає мало надії швайцарцям на дальші успіхи. Найцікавіше те, що майже всі мистці поодиноких держав зремісували свої гри, а Больонія навіть програла. Імовірно по відплатних змаганнях до дальших гор перейдуть такі дружини: Австрія, Юнг Фельовс, Спарта, Ф. Т. Ц., Ляціо, Простейов і Уйпешт.

КОМУНІКАТИ

В днях 19., 20. і 21. ц. м. відбудуться у Львові на площі Сокола-Батька окружні легко-атлетичні змагання з такою програмою:

Жінки: Біги на: 60, 100, 200, 800 м. Гінці: 4 × 60 м., 200 + 100 + 75 + 60 м. Скоки: увисочінь, удовжінь, з місця і з розбігу. Мети: диском, кулею і ратищем.

Мужчини: Біги на: 100, 200, 400, 800, 5000 м. Гінці: 4 × 1500 м., 400 + 300 + 200 + 100 м. Скоки: увисочінь, удовжінь, із жердкою і трискок. Мети: диском, кулею і ратищем.

Початок змагань у суботу в год. 15.30, в неділю і понеділок у год. 9. рано. Збірка змагунів годину скорше. Зголошення треба посилати на адресу: У. С. С., Підвалля 7, до 17. ц. м. год. 19.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Р. Х., ч. 6 (117) за червень 1937. Зміст: Відозва до українського народу з приводу 70-ліття „Просвіти“. — Василь Пачовський: Видубицький манастир (4 обр.). — Микола Бажалук: Юрт. — Йосиф Шемлей: Кирило Ставровецький про шляхту та селянство. — Е. Жарський: Ховрашок — боярин українських степів (1 обр. і мапка). — Ярослав Рудницький: Про назву „словини“. — В. В.: З приводу вистави української книги та преси в Бельгії (1 обр.). — Павло Ковжун: Олександер Архипенко — у пядесятьліття народин великого земляка (1 порт.) — вв.: 15-ліття Української Господарської Академії в Подєбрадах. — Дмитро Горбач: Вибухові речовини (4 обр.). — Калістрат Добрянський: Лісові звірята в українських народніх віруваннях. — Г. Бобяк: Дівина (1 обр.). — Богдан Галайчук: Організація дипльоматичної служби. — Віктор Андріївський: Люди і тварини (2 обр.). — Я. М. Береза: Гей, соб круторогі! (1 обр.). — Франц Коковський: Ярмарок на дівчата. — Володимир Савченко: Тактика та стратегія. — вв.: Памятник на могилі д-ра Івана Липи [illegible] Винниках. — а-ко: Кілько громів бє кожного дня на земну кулю? — П. Франко: Ультрацентрофуги (2 обр.). — Василь Окунь-Бережанський: Дещо про общество ім. М. Качковського. — вв.: Українські наукові зїзди. — сх.: Вовняні матерії прати в вартоплі. — В. Подвірський: Дещо про новітні житла (4 обр.). — Петро Дужий: Про парадокси. — Д.: Величезні квіти. — В. Богданович: Дещо з історії годинника (4 обр.). — хс.: Посуд із соломи. — хс.: Купельний одяг із дерева. — Д.: Смак у комах. — Х. Дудко: Цікаві цифри (про величину кольоній европейських держав). — Ті, що від нас відійшли. — Бібліографія. — Нові журнали, ноти та книжки.

ВІСТНИК МАРІЙСЬКИХ ТОВАРИСТВ, тримісячник, орган Управи Марійського Т-ва Молоді. Рік III. ч. 4 за квітень і червень. Зміст ювилейного числа в 300 роковини смерти митр. Й. Рутського: 1637—1937 (присвята). — Митр. Й. Рутський (знимка). — Андрей Митрополит: Минуло 300 літ. — Григорій Еп.: В нинішніх часах. — Йосафат Еп.: З приводу Зїзду. — о. Іриней Назарко, ЧСВВ.: Людина й програма. — о. д-р Й. Скрутень, ЧСВВ: Справжня причина Рутськівських торжеств. — о. Роман Лукань, ЧСВВ: Перші українські Марійські Дружини. — о. Осип Лещук: Дружинником щодня. — о. Р. Лукань, ЧСВВ: З цьогорічних торжеств у честь митр. Рутського. — Рецензії і всячина.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. Львів, 1. червня 1937. Р. VI. Ч. 11. Зміст: Лев Ясінчук: Дві основні справи. — Петро Франко: Іван Франко зблизька. — Спомини. — Ліцеї: Низка актуальних інформацій. — Олекса Мороз: „Крижмо для новонароджених дітей“. — Пос. Дмитро Великанович: За зміну „лекс Грабскі“. — Чверть століття на виховній позиції. — Ювилей Кружка і шкіл Р. Ш. ім. Б. Грінченка. — Михайло Таранько: Після Листопадових Днів. Спомин. — І. Г.: Нарада в справі середніх шкіл. — Педагогічна вистава. — З життя Рідної Школи. — Бібліографія. — Ріжні вісти. — Додаток: Д-р Яким Ярема: Українська духовість в її культурно-історичних виявах.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО, ілюстрований місячник, орган „Маслосоюзу“. Львів, червень 1937. — Р. XII. ч. 6.

НАША ШКОЛА. Педагогічний часопис. Ужгород. Річник III. число 5 за травень 1937 р.

ТРИЗУБ. Париж. Тижневик ч. 21-22. Рік вид. XIII. 30. травня 1937 р.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСТНИК. Орган Українського Національного Обєднання. Берлін, травень 1937 р. Ч. 5. На правах рукопису.

ДИТЯЧА ЗІРКА. Часопис I. і II. кляси української реальної гімназії у Ржевницях ЧСР. 1937. Ч. 2.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ. Місячник місіонарів Чина Найсв. Ізбавителя, виходить у Йорктоні Саск. у Канаді. Рік 9. ч. 6. Червень 1937 р.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Львів, червень 1937, ч. 20.

ПАН: „Генерал Суттер".
РАЙ: „Москва-Шангай" із Полею Негрі.
СВІТ: „Антін Адверз" і ревія „Весняні наднокрепії".
СТИЛЕВЕ: „Кливаки та кігті" і ревія.
ТОН: „Багате бідняткo" (Шерлі Темпль) і додаток: Кінець шк. року.
УТІХА: „Обвинувачена" з Дольорес дель Ріо і ревія.
ХИМЕРА: „Кохання в масці" з Лілiяною Гайд.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Неаполь - Капрі - Соренто - Венеція"

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 16. червня 1937.

БЕРЛІН (357) 14.15, 19.20 Розривкова музика, 17.00 Румунська музика, солісти, 20.40, 21.00 „Соляйдес" ком. оп. Доніца, БІЛГОРОД (437) 19.50, 20.00 Скрипка, БУДАПЕШТ (550) 13.30 Циг. музика, 20.00, 21.00, 22.00 „Фіделіо" оп. Бетовена, ВІДЕНЬ (507) 12.00 Орх. концерт, 15.15 Для дітей, 17.10 Форт., 18.25, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00 „Зигфрид" оп. Вагнера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Молодь грає і співає, 20.10, 21.00 Фільг. концерт, ЛЯЙПЦІҐ (382) 21.00, 22.00 Давня і нова італ. музика, МІЛЯНО (369) 17.15 Спів. реситаль А. Парідкі, 20.40.21.00 Орх. концерт, МІНХЕН (405) 12.00, 13.15 Орх. концерт, 16.15 Пісні у супр. лютні, 19.00, 20.00 Концерт клясичної музики, 22.20 Танкова музика, ПРАГА (470) 18.15 Імпресії з півдня, Прохаски, вик. композитор, 21.25 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ (1648) 12.00, 12.30 Орх. концерт, 13.15, 15.00 Спів, 14.30 Давня італ. музика 17,00 Концерт симф. музики, 19.45 Скрипка, 20.30, 20.00, 22.00 „Город на Оронто" муз. драма Башлета, РИМ (421) 18.30, 19.33 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Джірасоле" ком. Кантінія, 22.15 Скрипка.

Четвер, 17. червня 193?г.

БЕРЛІН (357) 10.00 Нар. пісні, 17.00 Концерт солістів, 19.20 Камер. музика, БУДАПЕШТ (550) 12.0 Сальон. музика, 17.30 Форт., 18.30, 19.00 Циг. музика, 22.00 Танк. музика, ВІДЕНЬ (507) 12.00 Концерт бажань, 17.20 Сучасна австрійська музика, 21.00 Богослужба, ес-дур Г. Мілера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт., КОШИЦІ (259) 18.30, 18.00 Для Закарпаття, 19.30 20.00, 21.00, 22.00 „Лібуша" оп. Сметани, МІЛЯНО (369) 17.15 Вокальний концерт, 20.45 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Федора" оп. Джордана; МІНХЕН (405) 8.30, 9.00 Веселі мельодії, 15.00 Вок. авдиція, 16.15 Концерт квартету, 17.15, 18.00 Концерт із Байрайту: орх., баритон, форт. дует, 19.00, 20.00 Оперетові мельодії. ПРАГА (470) 17.15 Соната Борковеця на альтівку, 18.00 Клявесинові суїти, 19.25 Концерт сальон. квартету, РАДІО ПАРІ (1648) 12.30, 13.45 Орх. концерт, 18.15, 15.45, 19.45 Спів, 16.45, 18.00 „Скупар" ком. Молієра; 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ (421) 17.15 Танк. музика, 20.45 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.15 Веселі мельодії

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 16. червня 1937.

6.15 Раншіня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Раншіній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 7.15 Для новобранців, 7.35 Музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 „Киця-риболов", для дітей, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Рімський-Корсаков: „Цар Салтан" суїта, гр. пл., 12.25 Орх. мандолінистів, 13.55 Легка музика з гр. пл.; у перерві в год. 14.00 Свеч (реклама Союзів К. К. О.), 14.45 Як звірі хотіли людей наслідувати, гутірка для дітей, 14.58 Львівська біржа, Сучасна балетова музика, з гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Із мого варстату, літер. нарис Корн. Макушинського, 16.15 Сальон. музика, 16.45 Приготування молоді до оборони держави, 17.00 Віольонч. твори у супр. форт., 17.20 Спів. реситаль Арно Нітофа (баритон) у супр. форт., 17.50 Космічні проміні, гутірка інж. Луки Дороша, 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 „Вечір Радія" словно-муз. авд., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт сальон.-орх., сопран; у перерві куток гумору, 20.00 Веселий фестиваль, легкий концерт із конферансієркою, хор, гітара, 20.45 Вечірний денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 „Ця третя" гумореска Г. Сенкевича, 22.00 Легка і танкова музика у вик. орх., 22.50 Останні вістки веч. денника, метеорольоґ. комунікат, огляд преси, 23.00, 23.30 Музика з гр. пл., 24.00—1.00 Орх. концерт.

Четвер, 17. червня 1937.

6.15 Раншіня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Раншіній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 7.15 Для новобранців, 7.35 Музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Музичний поранок для молоді вселюдних шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Про одні цікаві заходи у хліборобстві, 12.25 Популярна музика у вик. дутої орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Концерт солістів із гр. пл., 15.30 Спортовий порадник, 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Сорок із рисками, опов. для старших дітей, 16.15 Орхестри та хори, гр. пл., 16.45 Коли цвітуть і достигають збіжжа, фейл., 17.00 Концерт солістів: Іван Березинський форт., Ол. Беляков форт., 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Львів від сторони офіцин, 18.10 Гарні голоси, з гр. пл., 18.30 Загальна скринька Юрія Тепи, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Заблуканий поїзд" Вит. Зехентера, 19.30 Резерва, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Розривковий концерт у вик. орх., 20.45 Вечірній денник, 20.55 Господарські вістки, 21.05 Танкова музика, 21.45 „Ця третя" гумореска Г. Сенкевича (докінчення), 22.00 Ґріґові пісні у вик. Нансі Нюс, 22.30 Ґріґ: Соната ґ-дур оп. 13 на скр. і форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, метеорольоґ. комунікат, огляд преси, 23.00, 23.30 Музика з гр. пл., 24.00—1.00 Орх. концерт.

Радіокутик.

РАДІЮВИЙ ВІДБІР ЛІТОМ.

Всім відомо, що літом відбір радія слабне і погіршується. Найголовнішою причиною цього явища є велике приглушування радіових хвиль атмосферою через сильне проміннювання сонця. Радіові хвилі розходяться звичайно на великі віддалі через відбивання від вищих верств атмосфери, званих йоносферою, яка літом має більш електричних ладунків і замість відбивати радіові хвилі, починає їх в себе вбирати.

Другою причиною слабшого відбору літом є те, що більше всякають радіові хвилі у землю, яка літом висихає і стає через те гіршим провідником.

Врешті причиною погіршення відбору літом, особливо на довгих хвилях, є атмосферичні тріски. Однак зріст напруження трісків не є сам по собі такий великий, але через гірші загальні умовини відбору мусимо збільшувати змінцнення апарату, а через це збільшуємо на некористь відношення напруження трісків до сили ужиточного відбору.

Одним словом: — радіові хвилі приходять ослаблені, а тріски є трохи сильніші і внаслідок цього авдиція погіршується. Треба, таким чином, часом відмовлятися від великої сили відбору, коли не хочемо водночас чути голосних трісків і шумів.

Ослабити атмосферичні тріски можна подекуди через відповідну регуляцію тону. Коли поставимо регулятор тону на низькі звуки, то тимсамим атмосферичні тріски будуть значно зменшені, бо вони складаються головно зі звуків дуже високих. Але в той час наступить певна деформація авдиції, позбавленої високих тонів, та це є менше прикре, ніж слухання неприємних трісків.

Коли приймач не має регулятора тону, то треба його купити в радіовій крамниці (це є звичайний опорник) і влучити його до гнізд, призначених для додаткового голосника, або коли таких гнізд нема, треба получити кінцівки регулятора тону з затисками голосника в приймачеві, тобто рівнобіжно до голосника.

Літом буває часто актуальною справа приміщення антен напр. на літнищі або у поїзді. Коли антена має служити за літній сезон, то треба її інсталювати дещо дбайливіше, напр. вбиваючи на городі високу щоглу і долучаючи до кінця дріт та відділений від самої щогли одним антеновим ізолятором.

З такої щогли можуть користати кілька осіб. Як антену можна вжити якийбудь дріт, навіть залізний, тільки не слід його міцно натягати, бо щогла хитатиметься від вітру і антену може легко зірвати.

Антену спеціяльно для поїздок можна зробити з кільканацяти метрів елястичної линви (мідяної), до якої на одному кінці привязати половинний кавалок дерева. Цей предмет має служити для закидування антени на галузі дерева. Зліквідувати таку антену нема жадних труднощів.

Слід додати, що приймачі для поїздок (валізкові) мають у цій валізці сухі батерії для підсилювання анод і до жаріння ламп. Такі приймачі часто мають рамові антени, інстальовані в самій валізці. Спеціяльні самоходові приймачі підсилюються одним великим акумулятором, який ладують при помочі самоходового мотору.

З огляду на безпеку провізорична антена мусить бути забезпечена громозводом.

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·43, 89·00, Доляри американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 291·57—289·85, Франки фр. 23·57—23·43. Франки швайцарські 121·45—120·65, Фунти англ. 26·16—26·00. Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·30—17·80, Кор. дан. 116·79—115·95, Кор. норв. 131·43—130·45, Корони шв. 134·88—133·90, Ліри італ. 23·20—22·60, Марки фінлянд. 11·57—11·25, Марки нім. 131·50 — 129·50, Шилінґи австр. 98·00—90·00, Тель Авів 26·10—25·85, Марки нім. срібні 143, 141.

Акції.

Банк Польський 101·25, 101·50, Вуголь 10·00, Лільпоп 11·75, Стараховичі 28·00. Тенденція неодностайна.

Папери.

3 поз. інвест. 1 ем. 63·25, 2 ем. 64·25, серія венот., 6 дол. 22·51. стабіл. 370·00, купон 29·06, консолід. 52·75, 52, 52·50, два ост. дрібні.

Збіжжя.

Львів, дня 15. червня 1937.

Пшениця одностайна черв.	29·25—29·50
Пшениця збірна червона	28·25—28·50
Пшениця одностайна біла	29·00—29·25
Пшениця збірна біла	28·25—28·50
Жито шт. І.	25·50—25·75
Жито шт. II.	25·25—25·50
Ячмінь одн.	24·50—24·75
Ячмінь на мл.	23·00—23·25
Ячмінь паст.	22·00—22·25
Овес шт. І. незад.	25·50—25·75
Овес шт. І. А. легко зад.	24·75—25·00
Овес шт. II. незад.	24·75—25·00
Овес шт. II. А. легко зад.	23·50—24·00
Мука пшен. разова до 0·95 %	31·75—32·25
Висівки житні	15·75—16·00
Висівки пшеничні грубі	14·50—14·75

Інші курси незмінені.

ОПОВІСТКИ.

Запросини до Товариського Зїзду у Станиславові. Зїзд з приводу десятиліття першої матури в гімназії Р. Ш. в Станиславові відбудеться в Станиславові 29. червня ц. р. Збірка в 11. год. рано в нашій „осьмій" клясі. Панів професорів що під цю пору перебувають поза Станиславовом, а саме п. проф. д-ра Соневицького, Джерджа, Щурбу й Тофана дуже просимо прибути на Зїзд. Не сумніваємося, що В. товаришки, всі прибудете. — **Орися Білинкевич-Гошоватюк, Дарка Макогон-Полотнюк.** 1-2

Управа Театру ім. Тобілевича складає сердечну подяку таким Хвальним Установам, що прийшли Театрові з поважною грошевою допомогою: Коопер. „Будучність" Тернопіль, П. С. У. К. Теребовля, Українбанк Теребовля, П. С. У. К., Українбанк і Філія Просвіти в Підгайцях, П. С. У. К. і Українбанк у Бучачі. Управа просить теж інші Установи не забувати за Театр ім. Тобілевича і цим дати йому змогу втриматися на відповідній висоті. — Управа Театру ім. Тобілевича: І. Рубчак, М. Бенцаль, Е. Цісик.

Заклик. Взиваємо Вп. **Івана Олексина**, б. скарбника Союзу Діячів Українського Театрального Мистецтва до остаточного розрахунку для передачі касы новому скарбникові Вп. дир. О. Левицькому, найдальше до дня 1. липня н. р. — Львів, 15. червня 1937. — **Блаващкий Володимир, Іван Гірняк.** 1135

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик — Видає Видавнича Спілка „Діло" — З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10